ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Βαρβάρα Αβραμίδου
Ιφιγένεια Κρητικού-Χρυσοχόου
Χαρίκλεια Θεοδωράκη
Γεώργιος Μπίκος

Μελέτη Περιβάλλοντος

Α΄ Δημοτικού

α΄ τεύχος

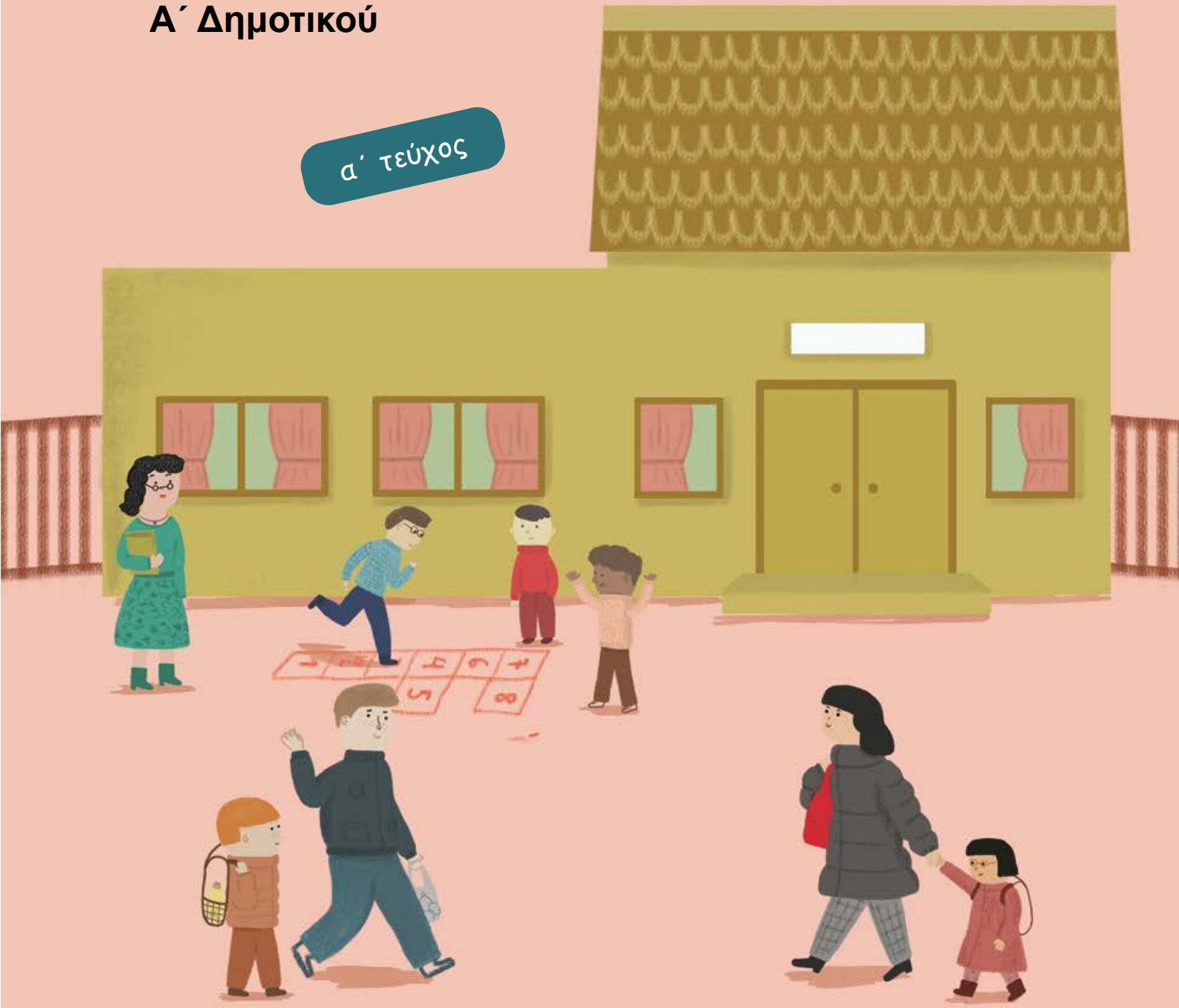

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

Μελέτη Περιβάλλοντος

Α΄ Δημοτικού

Α΄ Τεύχος

Επιστημονική Επιτροπή Αξιολόγησης	
Συντονιστής / Αξιολογητής	**Δάρας Γεράσιμος**
	Εν ενεργεία μέλος Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού Πανεπιστημίου
Αξιολογήτρια	**Μιχαλακούδη Αποστολία**
	Εν ενεργεία Εκπαιδευτικός
Αξιολογητής	**Μαρκατάτος Γεώργιος**
	Εν ενεργεία Εκπαιδευτικός
Τεχνικός Εμπειρογνώμονας	**Μαυρέλος Εμμανουήλ**
	Πτυχιούχος Πληροφορικής
Επικουρικός Εμπειρογνώμονας	**Πάλμου Λαμπρινή**
	Διπλωματούχος τεχνολογίας γραφικών τεχνών
Υπεύθυνη του μαθήματος/γνωστικού αντικειμένου στο πλαίσιο της Πράξης	**Άννα Αικατερίνη Λυκούρη, Σύμβουλος Α΄ ΙΕΠ**
	Μέλος της Επιστημονικής Ομάδας Έργου (ΕΟΕ) της Πράξης

Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή, Αξιολόγηση και Ένταξη διδακτικών βιβλίων στο Μητρώο Διδακτικών Βιβλίων και στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Διδακτικών Βιβλίων» με κωδικό ΟΠΣ 6010165 στο Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή» 2021-2027

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Σπυρίδων Δουκάκης

Πρόεδρος του Δ.Σ. του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Υπεύθυνη Πράξης

Πολυξένη Μπίλλα

Σύμβουλος Α΄ του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Προϊσταμένη Τμήματος Β΄ Προγραμμάτων Σπουδών και Εκπαιδευτικού Υλικού

Αναπληρώτρια Υπεύθυνη Πράξης

Άννα-Αικατερίνη Λυκούρη

Σύμβουλος Α΄ του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης»
και το Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή»

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Βαρβάρα Αβραμίδου - Χαρίκλεια Θεοδωράκη
Ιφιγένεια Κρητικού-Χρυσοχόου - Γεώργιος Μπίκος

Μελέτη Περιβάλλοντος

Α΄ Δημοτικού

Α΄ Τεύχος

πρώτη ύλη

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

Οι συντελεστές του βιβλίου

Επιστημονικός υπεύθυνος: **Δρ Γεώργιος Μπίκος**, Σύμβουλος Εκπαίδευσης
Συγγραφική ομάδα:
Βαρβάρα Αβραμίδου, Δασκάλα δημόσιου σχολείου (ΜΔΕ), πτυχιούχος Αγγλικής Φιλολογίας
Χαρίκλεια Θεοδωράκη, Δρ Διδακτικής των Φυσικών Επιστημών
Ιφιγένεια Κρητικού-Χρυσοχόου, Δασκάλα δημόσιου σχολείου (ΜΔΕ)
Γεώργιος Μπίκος, Σύμβουλος Εκπαίδευσης Κοινωνικών Επιστημών

Επιστημονικοί υπεύθυνοι ψηφιακού εμπλουτισμού:
Βαρβάρα Αβραμίδου, **Βαρβάρα Βορύλλα**, Διευθύντρια δημόσιου Δημοτικού σχολείου (ΜΔΕ), **Δήμητρα Γκούτη-Τσιαμπόκαλου**, Φιλόλογος, **Χαρίκλεια Θεοδωράκη**, **Ιφιγένεια Κρητικού-Χρυσοχόου**, **Γεώργιος Μπίκος**, Σύμβουλος Εκπαίδευσης, **Ανδρομάχη Νιτσιοπούλου**, Δασκάλα δημόσιου σχολείου (ΜΔΕ στη Διδακτική και ΜΔΕ στη Γεωγραφία), **Χριστίνα Νομικού**, Σύμβουλος Εκπαίδευσης Δασκάλων (Δρ Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης)

Ειδήμονες γνωστικού αντικειμένου:
Δρ Γεώργιος Μπίκος (Θεματικά Πεδία Κοινωνικών Επιστημών), **Μαρία Ιωαννίδου** (ΜΔΕ), Φυσικός, Γυμνασιάρχης δημόσιου σχολείου (Θεματικά Πεδία Φυσικών Επιστημών), **Δρ Αικατερίνη Βίγκου**, Δασκάλα δημόσιου Πειραματικού σχολείου (Θεματικά Πεδία Τεχνολογίας και Βιοοικολογίας)

Εικονογράφηση και σχεδιασμός εξωφύλλου: **Ράνια Ηλιάδου**
Συντονισμός ομάδας σχεδιασμού και ανάπτυξης και συντονισμός έκδοσης: **Γεώργιος Μπίκος**
Επιμέλεια έκδοσης: **Δήμητρα Γκούτη-Τσιαμπόκαλου**

Παιδαγωγική και γενικότερη επικύρωση αντικειμένου: **Βαρβάρα Αβραμίδου**, **Δήμητρα Γκούτη-Τσιαμπόκαλου**, **Γεώργιος Μπίκος**
Φιλολογική επιμέλεια: **Δήμητρα Γκούτη-Τσιαμπόκαλου**
Ψηφιακός εμπλουτισμός: **Μάριος-Ραφαήλ Στίνης**, Επιστήμονας Πληροφορικής
Σελιδοποίηση - καλλιτεχνική επιμέλεια: **Ζωή Χωριατέλλη**
Σχεδιασμός - υλοποίηση διαδραστικής έκδοσης (PDF / EPUB): **I.C.C.**, **Ζωή Α. Ιωαννίδου**

Ευχαριστούμε τον ελληνικό δημόσιο φορέα πολιτισμού MOMus –ο οποίος αφορά και προάγει τη μοντέρνα και τη σύγχρονη τέχνη, τη φωτογραφία, τις πειραματικές τέχνες και τη γλυπτική– για τη συνεργασία που είχαμε στη δημιουργία και παραγωγή των εκπαιδευτικών βίντεο του βιβλίου μας, τα οποία άπτονται των πεδίων των Φυσικών Επιστημών.

Η επιλογή του εικονιστικού και ψηφιακού υλικού έγινε με ευθύνη των συγγραφέων. Ευχαριστούμε τους εξής φορείς και ιδιώτες, οι οποίοι είναι: 3ο Δημοτικό Σχολείο Ναυπλίου, ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, Αρχαιολογικό Μουσείο Θηβών, ΑΡΧΕΛΩΝ, Δημοτική Πινακοθήκη Δήμου Αθηναίων, Δημοτική Πινακοθήκη Λάρισας - Μουσείο Γ. Ι. Κατσίγρα, Δήμο Ηρωικής Πόλεως Νάουσας (Γραφείο Τύπου), Εθνική Πινακοθήκη-Μουσείο Αλέξανδρου Σούτσου, Εθνικό Κέντρο Έρευνας και Διάσωσης Σχολικού Υλικού (ΕΚΕΔΙΣΥ) - Μουσείο Σχολικής Ζωής και Εκπαίδευσης, Εκδόσεις Διάπλους, Εκπαιδευτική Τηλεόραση, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, Ιστοσελίδα Δήμου Νάουσας, Καλλιτεχνική Συλλογή της Εθνικής Τράπεζας, Κέντρον Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών (ΚΕΕΛ), Λαογραφικό και Εθνολογικό Μουσείο Μακεδονίας-Θράκης (ΛΕΜΜΘ), Μουσείο Κέρινων Ομοιωμάτων Παύλος Βρέλλης, Ναυτικό Μουσείο Σύμης, Πελοποννησιακό Λαογραφικό Ίδρυμα Βασίλη Παπαντωνίου, MoM (Εταιρεία για τη μελέτη και προστασία της μεσογειακής φώκιας), WWF Ελλάδας. Αρβανίτη Ευμορφία-εκπαιδευτικός, Μαρκοστάμος Παναγιώτης-πρόεδρος Περιφερειακής Ομοσπονδίας ατόμων με αναπηρία Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδος, Μάστορας Ηλίας-πρόεδρος Σωματείου Όραμα Νέων «Youthorama», Μπιζανίδου Σοφία-βρεφονηπιοκόμος, Μυταράς Αριστείδης και Μυταρά Χαρίκλεια-οικογένεια του ζωγράφου Μυταρά Δημητρίου, Παμπάλου Φωτεινή-προπονήτρια σκακιού, Περηφανοπούλου Δέσποινα-εικονογράφος, Ράντου Νεφέλη-διερμηνέας Νοηματικής Γλώσσας, Σκέμπρης Σπυρίδων-γκραντ μετρ σκακιού, Σταθόπουλος Γεώργιος-ζωγράφος, Τάρη Ελισάβετ-συγγραφέας, Τσατσαρώνης Αντώνης-εικαστικός και φωτογράφος, Τσικούρα Φανή-εκπαιδευτικός με αναπηρία όρασης.

Περιεχόμενα

Πολιτειότητα

1. Πολίτης / ταυτότητα 9
2. Μια τάξη και ένα σχολείο για όλους / όλες: διαφορετικότητα / συμπερίληψη 17
3. Αξίες: αγάπη, φιλία 24
4. Κυκλοφοριακή αγωγή 31

Κοινωνικές σχέσεις

1. Οι πρώτες μου ομάδες 42
2. Η τάξη μας μια άλλη οικογένεια / η ζωή στην τάξη 50
3. Διαπροσωπικές σχέσεις 57
4. Λαϊκός πολιτισμός 66

Ο τόπος, η χώρα, ο πλανήτης που ζω

1. Ο τόπος που ζω 77
2. Αλλαγές στον ουρανό και στη Γη του τόπου μου 88
3. Ο καιρός και οι εποχές στον τόπο που ζω 101

Ζωή και οικοσυστήματα

Ζώα και φυτά – Βιοποικιλότητα 114

Η «ταυτότητα» του βιβλίου

Αγαπητές και αγαπητοί εκπαιδευτικοί της Α΄ τάξης,

Το βιβλίο αυτό σχεδιάστηκε από μια ομάδα εκπαιδευτικών της πράξης, οι οποίοι έχουν λάβει εξειδικευμένες γνώσεις στα θέματα που διαπραγματεύεται, ώστε να ανταποκριθούν με τον καλύτερο τρόπο στους στόχους του.

Αποτελεί το πρώτο βιβλίο της **Μελέτης Περιβάλλοντος** της συγκεκριμένης σειράς των εκδόσεων ΠΡΩΤΗ ΥΛΗ και θέτει τις βάσεις, ώστε οι μαθητές και οι μαθήτριές σας να εξοικειωθούν με τη δομή του και να συνεχίσουν και στις επόμενες τάξεις να «χτίζουν» νέες γνώσεις πάνω στα θεματικά πεδία που διαπραγματεύεται.

Περισσότερα χρηστικά και χρήσιμα στοιχεία για τη διδακτική αξιοποίηση αυτού του βιβλίου (π.χ. προτάσεις για βιβλία που μπορείτε να συμβουλευτείτε εσείς ή να προτείνετε στους μαθητές και τις μαθήτριές σας, ώστε να συμβάλλετε στην καλλιέργεια της φιλαναγνωσίας και να τους / τις βοηθήσετε να εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους, καθώς και διδακτικές τεχνικές), μπορείτε να δείτε εδώ:

Αγαπημένα μας παιδιά!

Με το βιβλίο της **Μελέτης Περιβάλλοντος** που κρατάτε στα χέρια σας θα κάνετε ένα όμορφο ταξίδι γεμάτο γνώσεις, χαρά και παιχνίδι! Θα γίνετε ερευνητές και ερευνήτριες και θα συνεργαστείτε, για να ανακαλύψετε στις σελίδες του μυστικά για τον κόσμο γύρω σας που θα σας εντυπωσιάσουν.

Σε κάθε σελίδα του βιβλίου θα βρείτε κάτι που θα σας ενδιαφέρει, μπορεί ένα βίντεο, ένα παιχνίδι, ένα πείραμα, ένα έργο ζωγραφικής. Στο ταξίδι σας στον κόσμο του βιβλίου θα γνωριστείτε με την αρκουδίτσα Μπέρι και τον μικρό λύκο Γούλφι. Οι δύο τους θα σας κάνουν παρέα σε διάφορες πρωτότυπες και διασκεδαστικές δραστηριότητες!

Με το βιβλίο σας θα ανοίξετε ένα μεγάλο παράθυρο στον κόσμο που σας περιβάλλει. Θα κάνετε ταξίδι στο παρελθόν αλλά και στο μέλλον. Οι δραστηριότητες και τα φύλλα εργασίας που θα κάνετε σε κάθε ενότητα θα βοηθήσουν να γνωρίσετε καλύτερα τον εαυτό σας και τα δικαιώματά σας, τους ανθρώπους γύρω σας, τη γειτονιά σας, τα ζώα και τα φυτά, δηλαδή το περιβάλλον σας, ενώ παράλληλα θα ενισχύσουν την κατανόηση και την ανάπτυξη των δεξιοτήτων σας! Σιγά σιγά, θα καταλάβετε τι σας αρέσει και τι δε σας αρέσει από όσα συμβαίνουν γύρω σας και θα σκεφτείτε τι μπορεί να γίνει καλύτερο, τι αξίζει να προστατέψετε και ποιους αξίζει να βοηθήσετε. Σίγουρα θα είστε έτοιμοι και έτοιμες να αναλάβετε δράση!

Ας ανακαλύψουμε τα σύμβολα του βιβλίου!

Για να καταλαβαίνετε γρήγορα τι σας ζητάει κάθε άσκηση ή δραστηριότητα, θα υπάρχει σε καθεμιά το κατάλληλο βοηθητικό σκιτσάκι που θα σας καθοδηγεί. Αλλά, βέβαια, θα έχετε πάντα και τη βοήθεια του δασκάλου ή της δασκάλας σας.

Κόβουμε και κολλάμε

Ζωγραφίζουμε

Παίζουμε

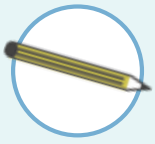

Συμπληρώνουμε/
Αντιστοιχίζουμε

Παίζουμε θέατρο

Σκεφτόμαστε και μιλάμε

Ψάχνουμε-βρίσκουμε

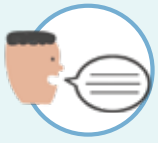

Λέμε τη γνώμη μας

Κάνουμε πειράματα

Πολιτειότητα

1. Πολίτης / ταυτότητα

2. Μια τάξη και ένα σχολείο για όλους / όλες: διαφορετικότητα / συμπερίληψη

3. Αξίες: αγάπη, φιλία

4. Κυκλοφοριακή αγωγή

1η Θεματική Ενότητα

Πολίτης / ταυτότητα

Σε αυτήν την ενότητα:

- ***Θα προσδιορίσουμε τα στοιχεία της ταυτότητάς μας.***
- ***Θα ανακαλύψουμε τις ανάγκες, τα δικαιώματα και τα συναισθήματά μας.***

ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. Τι μας χαρακτηρίζει; Ποια είναι η ταυτότητα κάθε ανθρώπου;
2. Όλοι έχουμε ανάγκες και δικαιώματα.
3. Πώς νιώθουμε; Μπορούμε να καταλάβουμε πώς νιώθουν οι άλλοι άνθρωποι;

Λέξεις - κλειδιά

ομοιότητες, διαφορές, πολίτης, συναισθήματα, εκφράζομαι, αναγνωρίζω

1. Τι μας χαρακτηρίζει; Ποια είναι η ταυτότητα κάθε ανθρώπου;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

Ας γνωριστούμε!
Στον κύκλο της τάξης, ας κάνουμε μικρότερους κύκλους στη μέση όσοι και όσες:
◆ Έχουμε ξανθά μαλλιά ◆ Ξέρουμε σκάκι ◆ Μας αρέσει ο χορός
◆ Μας αρέσει ο κινηματογράφος

Ας μιλήσουμε για μας! Όποιος ή όποια πιάνει το μπαλάκι ας λέει το όνομά του / της, κάτι που τον / τη χαρακτηρίζει και τι του / της αρέσει πολύ. Θυμόμαστε τι είπε ο προηγούμενος συμμαθητής ή η προηγούμενη συμμαθήτριά μας που έπιασε το μπαλάκι;

Ψάχνω και βρίσκω

Ας εργαστούμε σε ζευγαράκια.
Χρωματίζουμε ένα κουτάκι για κάθε παιδί.

Πόσα παιδιά έχουν στην τάξη μας:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
καστανά μάτια														
γαλάζια μάτια														
πράσινα μάτια														
μαύρα μάτια														

Σκέφτομαι και καταλαβαίνω

Συζητάμε με τον διπλανό ή τη διπλανή μας και μετά λέμε τη γνώμη μας στην τάξη.

Ας δούμε έναν πίνακα ζωγραφικής σχετικά με αυτό!

Κάθε άνθρωπος έχει μια ταυτότητα. Έχει δηλαδή, όπως λένε, τη δική του ταυτότητα. Ταυτότητα ονομάζουμε όλες τις πληροφορίες που μας ξεχωρίζουν από τους άλλους ανθρώπους.

Δραστηριότητα

Συμφωνούμε ή διαφωνούμε; Κυκλώνουμε το ανάλογο προσωπάκι.

- Σε κάποια πράγματα μοιάζουμε και σε κάποια διαφέρουμε.
- Η ταυτότητά μας δίνει πληροφορίες μόνο για την εμφάνισή μας.

2. Όλοι έχουμε ανάγκες και δικαιώματα

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

Ας παίξουμε ένα παιχνίδι! Κόβουμε τις καρτέλες με το παιχνίδι της μνήμης **που βρίσκεται στις τελευταίες σελίδες του βιβλίου μας** και παίζουμε με τον διπλανό ή τη διπλανή μας. Ας σκεφτούμε: Τι χρειάζεται ένα παιδί για να ζήσει;

Ψάχνω και βρίσκω

★ Ανθρώπινα δικαιώματα είναι όλα όσα δικαιούται να ζητά να έχει κάθε άνθρωπος, για να ζει καλύτερα σε μια κοινωνία.

Συζητάμε με τον διπλανό ή τη διπλανή μας για τα ανθρώπινα δικαιώματα που δείχνουν οι εικόνες. Με ποιες ανάγκες συνδέονται;

Ας δούμε αυτήν την αφίσα!

Ας δούμε αυτό το βίντεο!

★ Όλοι οι άνθρωποι που κατοικούμε σε μια χώρα είμαστε πολίτες της και έχουμε δικαιώματα.

Σκέφτομαι και καταλαβαίνω

Όλα τα πράγματα που θέλουμε είναι απαραίτητα;

Συζητάμε με την ομάδα μας και βάζουμε **X** όπου χρειάζεται. Μετά εξηγούμε στην τάξη τις επιλογές μας. Ποιες ανάγκες είναι απαραίτητες για να ζήσουμε; Με ποιους τρόπους οι άνθρωποι καλύπτουν τις ανάγκες τους; Είναι εύκολο για όλους τους ανθρώπους να καλύψουν τις ανάγκες τους; Για ποιους λόγους κάποιοι δεν μπορούν να τις καλύψουν;

☐ Χρειάζομαι
☐ Θέλω

☐ Χρειάζομαι
☐ Θέλω

☐ Χρειάζομαι
☐ Θέλω

☐ Χρειάζομαι
☐ Θέλω

☐ Χρειάζομαι
☐ Θέλω

☐ Χρειάζομαι
☐ Θέλω

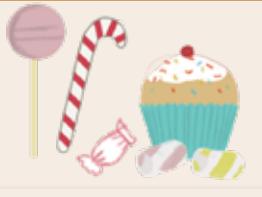

☐ Χρειάζομαι
☐ Θέλω

☐ Χρειάζομαι
☐ Θέλω

Δραστηριότητα

Συμφωνούμε ή διαφωνούμε; Κυκλώνουμε το ανάλογο προσωπάκι.

- Δεν έχουν όλοι οι άνθρωποι ανάγκες και δικαιώματα.
- Όλες οι ανάγκες είναι απαραίτητες για να ζήσουμε.
- Το παιχνίδι είναι δικαίωμα κάθε παιδιού.

3. Πώς νιώθουμε; Μπορούμε να καταλάβουμε πώς νιώθουν οι άλλοι άνθρωποι;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

Ας αναγνωρίσουμε τα συναισθήματά* μας! Ας αναζητήσουμε με τη βοήθεια του δασκάλου / της δασκάλας μας κάποια μουσικά κομμάτια κλασικής μουσικής. Πώς νιώθουμε όταν τα ακούμε; Ποιο χρώμα θα διαλέγαμε για να ζωγραφίσουμε τη μουσική που ακούσαμε;

Ας ακούσουμε κάποια κομμάτια κλασικής μουσικής

Ψάχνω και βρίσκω

Τι νιώθουν τα πρόσωπα στους παρακάτω πίνακες; Συζητάμε με την ομάδα μας και κυκλώνουμε το ανάλογο προσωπάκι. Ας σκεφτούμε και ας βάλουμε έναν τίτλο σε κάθε πίνακα.

Σκέφτομαι και καταλαβαίνω

Πώς νιώθουν αυτά τα παιδιά στις παρακάτω φωτογραφίες;

1

2

3

Ας δούμε το παζλ της αγάπης εδώ!

Ας ακούσουμε ένα παραδοσιακό παραμύθι της Κολομβίας για το νησί των συναισθημάτων!

Δραστηριότητα

Συμφωνούμε ή διαφωνούμε; Κυκλώνουμε το ανάλογο προσωπάκι.

- Η χαρά και η λύπη είναι συναισθήματα.
- Οι άνθρωποι μπορεί να αλλάζουν συναισθήματα από τη μια στιγμή στην άλλη, ανάλογα με το τι τους συμβαίνει.
- Δεν μπορούμε να καταλάβουμε πώς νιώθουν οι άλλοι άνθρωποι.

Τι έμαθα σε αυτήν την ενότητα;

Σκέφτεσαι τα ίδια που σκεφτόσουν και πριν για την ταυτότητα κάθε παιδιού; Αν όχι, γιατί;

Μπορείς να θυμηθείς τι χρειάζεται ένας άνθρωπος, για να ζήσει, ποιες είναι, δηλαδή, οι βασικές ανάγκες του;

Σκέφτεσαι τα ίδια που σκεφτόσουν και πριν για το πώς εκφράζουμε τα συναισθήματά μας;

Ας θυμηθούμε τι μάθαμε!

Είμαστε όλοι και όλες πολίτες του κόσμου και έχουμε τις ίδιες ανάγκες και δικαιώματα. Σε κάποια πράγματα μοιάζουμε και σε κάποια διαφέρουμε, αλλά είναι σημαντικό να αναγνωρίζουμε πώς νιώθουμε εμείς και πώς οι άλλοι άνθρωποι.

ΓΛΩΣΣΑΡΙ

Συναίσθημα: το πώς νιώθουμε μέσα μας. Για παράδειγμα, όταν είμαστε χαρούμενοι, λυπημένοι, θυμωμένοι ή φοβισμένοι. Τα συναισθήματά μας επηρεάζουν το τι σκεφτόμαστε και το πώς συμπεριφερόμαστε.

2η Θεματική Ενότητα

Μια τάξη και ένα σχολείο για όλους / όλες: διαφορετικότητα / συμπερίληψη

Σε αυτήν την ενότητα:

- ***Θα εφαρμόσουμε στην τάξη μας ρουτίνες, καλές πρακτικές και κανόνες.***

ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. Μοιάζουμε ή διαφέρουμε;
2. Πώς θα φτιάξουμε ένα σχολείο για όλα τα παιδιά;
3. Υπάρχουν κανόνες στην τάξη μας;

Λέξεις - κλειδιά

διαφορετικότητα, συμπερίληψη

Πώς θα φτιάξουμε ένα σχολείο για όλα τα παιδιά;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

Ας παρατηρήσουμε τις εικόνες και ας σκεφτούμε:
Τι κοινό έχουν μεταξύ τους αυτά τα δύο παιδιά;
Υπάρχει διαφορετικότητα μεταξύ τους;

Η διαφορετικότητα είναι
το χαρακτηριστικό που έχουν
οι άνθρωποι να διαφέρουν μεταξύ τους.

Ας εργαστούμε σε ζευγαράκια. Στις εικόνες που ακολουθούν βλέπουμε τάξεις σε όλο τον κόσμο. Σε τι μοιάζουν τα παιδιά; Σε τι διαφέρουν; Εμείς είμαστε όλοι και όλες ίδιες; Σε τι διαφέρουμε; Έχουμε παιδιά από διαφορετικές χώρες στην τάξη μας;

Διαφορετικός
σημαίνει ξεχωριστός!

Ας δούμε φωτογραφίες από παλιά σχολικά αντικείμενα!

Ψάχνω και βρίσκω

Ας παίξουμε ένα παιχνίδι!
Χωριζόμαστε σε ζευγαράκια. Το ένα παιδί σε κάθε ζευγάρι ας δέσει τα μάτια με ένα μαντίλι, ενώ το άλλο παιδί θα είναι ο οδηγός του. Ας περπατήσουμε μέσα στην τάξη, πιάνοντας τον ή την οδηγό μας από τον ώμο. Είναι εύκολο να κινείται μέσα στην τάξη ένα παιδί που δε βλέπει;

Ας δούμε και αυτό!

Συζητάμε στην ομάδα μας και βάζουμε **X** σε όσα υπάρχουν στο σχολείο μας. Βοηθά το σχολείο τα παιδιά με αναπηρία; Με ποιους τρόπους; Μπορούμε να προτείνουμε και άλλους, ώστε να βοηθήσουμε αυτά τα παιδιά;

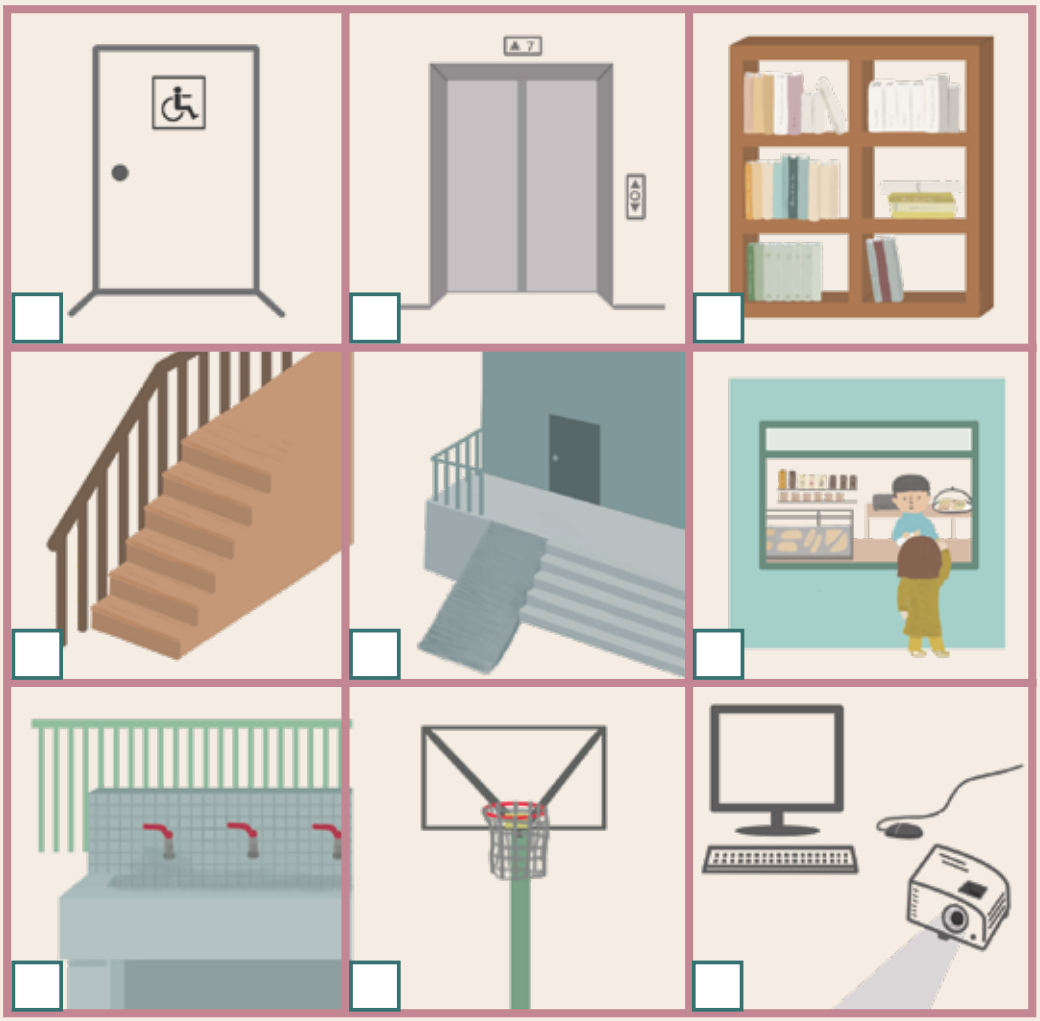

Διαλέγουμε πλευρά!

Ας σχηματίσουμε έναν κύκλο. Όταν ο δάσκαλος / η δασκάλα μας μάς διαβάσει κάποιες απόψεις, πρέπει να πάμε στην πλευρά της τάξης που θα γράφει ΣΥΜΦΩΝΩ ή ΔΙΑΦΩΝΩ ένας ένας και μία μία και να εξηγήσουμε την άποψή μας. Αν αλλάξουμε γνώμη ακούγοντας τα άλλα παιδιά, μπορούμε να αλλάξουμε πλευρά!

1. Τα παιδιά από άλλες χώρες είναι καλοί μαθητές και μαθήτριες.
2. Τα παιδιά με αναπηρία δεν πρέπει να έρχονται στο σχολείο μας.
3. Τα παιδιά από την Αφρική δεν είναι τόσο έξυπνα όπως εμείς.

4. Μόνο τα κορίτσια πρέπει να βοηθούν στις δουλειές του σπιτιού.
5. Δεν έχει δικαίωμα κανένα παιδί στην τάξη μας να πιστεύει σε άλλο θεό από τον δικό μας.
6. Είναι λογικό να μη θέλουμε να κάνουμε φίλο ή φίλη μας κάποιο παιδί που ήρθε στην τάξη μας και μιλάει άλλη γλώσσα.

Οι τρόποι που κάνουν όλα τα παιδιά να νιώσουν ότι ανήκουν σε μια τάξη αποτελούν τη συμπερίληψη!

Ας δούμε εδώ ένα διαφορετικό σχολείο!

Ας υπογράψουμε ένα συμβόλαιο!

Πώς θα ζήσουμε καλύτερα στην τάξη μας; Σκεφτόμαστε τρόπους, συζητάμε όλοι και όλες μαζί και συμφωνούμε για τους κανόνες* που θα έχουμε στην τάξη μας.
Ο δάσκαλος ή η δασκάλα μας δημιουργεί το συμβόλαιο της τάξης.
Ας το υπογράψουμε όλα τα παιδιά!

Οι κανόνες της τάξης μας είναι πολύ χρήσιμοι και πολύ σημαντικοί!

Θα πρέπει όλοι και όλες να τους εφαρμόζουμε, για να ζούμε καλύτερα στην τάξη μας!

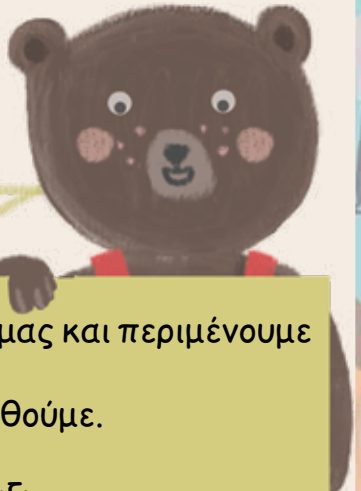

1. Ακούμε προσεκτικά τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές μας και περιμένουμε τη σειρά μας για να μιλήσουμε
2. Σηκώνουμε το χέρι όταν θέλουμε να μιλήσουμε ή να σηκωθούμε.
3. Κατεβαίνουμε προσεκτικά τις σκάλες, χωρίς να τρέχουμε.
4. Όταν χτυπάει το κουδούνι, βγαίνουμε σιγά σιγά από την τάξη, χωρίς να σκουντιόμαστε.
5. Βοηθάμε όποιον ή όποια μας χρειάζεται.
6. Μιλάμε όμορφα για τους άλλους χωρίς να προσβάλλουμε κανέναν ή καμία.
7. Περιμένουμε στην ουρά στο κυλικείο, μέχρι να έρθει η σειρά μας.
8. Κρατάμε την τάξη μας καθαρή.

Ας δούμε και αυτό!

Σκέφτομαι και καταλαβαίνω

Οι κανόνες της τάξης, για να βοηθούν όσο περισσότερο μπορούν στη σχολική μας ζωή, είναι σωστό να εφαρμόζονται από όλα τα παιδιά κι όχι μόνο από τα περισσότερα.

Συμφωνείτε με τη γνώμη της Μπέρι ή όχι και γιατί;

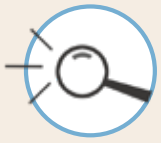

Συζητάμε με την ομάδα μας και βάζουμε **X** στη σωστή συμπεριφορά στο σχολείο.

Ποια παιδιά από τα παρακάτω δεν ακολουθούν τους κανόνες;
Τι ήταν σωστό να κάνουν;

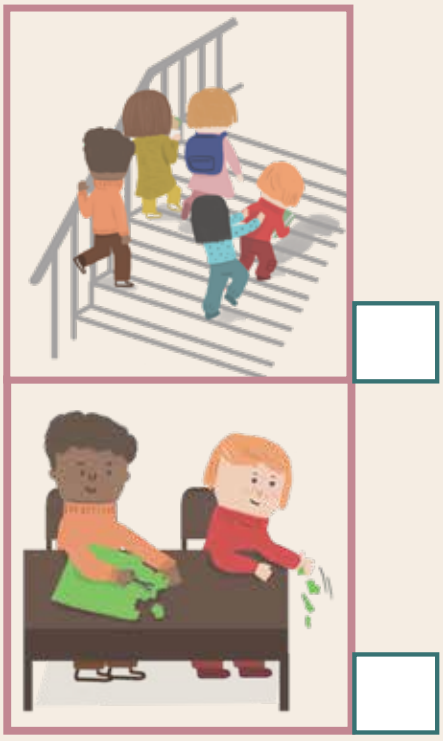

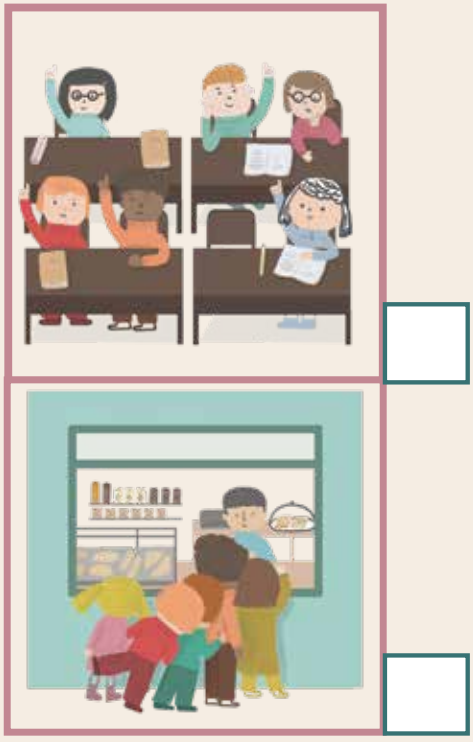

Δραστηριότητα

Συμφωνούμε ή διαφωνούμε; Κυκλώνουμε το ανάλογο προσωπάκι.

- Τα παιδιά από άλλες χώρες δεν είναι απαραίτητο να νιώθουν ότι ανήκουν στην τάξη μας.
- Δε χρειάζεται να έχουμε κανόνες στην τάξη.
- Είναι σωστό να προσέχουμε τη συμπεριφορά μας στο σχολείο.

Ας δούμε και αυτό!

Τι έμαθα σε αυτήν την ενότητα;

Είναι ο κάθε άνθρωπος μοναδικός ή όχι;

Είναι απαραίτητο να βρούμε τρόπους για να νιώθουν όλα τα παιδιά ότι ανήκουν στην τάξη μας;

Σκέψου ξανά τι κάναμε στην τάξη για να μπορέσουμε να μάθουμε πώς να συμπεριφερόμαστε σωστά.

Ας θυμηθούμε τι μάθαμε!

Μπορούμε να βρούμε ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα σε όλους τους ανθρώπους. Οι διαφορές μας σημαίνουν ότι είμαστε όλοι οι άνθρωποι μοναδικοί και ξεχωριστοί και κάνουν τον κόσμο μας πιο όμορφο. Για να μπορέσουμε να ζήσουμε όλα τα παιδιά μαζί στην τάξη μας, είναι σωστό να υπάρχουν κανόνες που θα σεβόμαστε όλοι και όλες.

ΓΛΩΣΣΑΡΙ

Κανόνες: όλα όσα είναι σωστό να κάνουμε όλοι και όλες για να συνεργαζόμαστε και να ζούμε καλύτερα στην τάξη.

3η Θεματική Ενότητα

Αξίες: αγάπη, φιλία

Σε αυτήν την ενότητα:

- ***Θα αναγνωρίσουμε και θα καλλιεργήσουμε τις αξίες της αγάπης και της φιλίας.***

ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. Ποιους και τι αγαπάμε;
2. Τι σημαίνει φιλία;
3. Πόσο σημαντικές αξίες είναι η αγάπη και η φιλία;

Λέξη - κλειδί

αγάπη

1. Ποιους και τι αγαπάμε;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

Ας πούμε τι μας έρχεται στο μυαλό όταν ακούμε τη λέξη αγάπη!
Ο δάσκαλος ή η δασκάλα μας θα καταγράψουν σε χαρτί του μέτρου τις απαντήσεις μας. Μπορούμε ακόμη να δημιουργήσουμε και ένα συννεφόλεξο με αυτές. Ας μοιραστούμε τις εμπειρίες μας με όλη την τάξη!

Ας δούμε το συννεφόλεξο της αγάπης!

Ψάχνω και βρίσκω

Ας συζητήσουμε σε ομάδες και ας ζωγραφίσουμε τι κάνουμε όταν αγαπάμε. Μετά, ας μοιραστούμε τις σκέψεις μας με όλη την τάξη!

«Χωρίς την αγάπη δεν μπορούμε
να ζήσουμε ούτε να εφαρμόσουμε
καμιά άλλη αρετή».
Απόστολος Παύλος,
Α΄ Επιστολή προς Κορινθίους

Σκέφτομαι και καταλαβαίνω

Ας χωριστούμε σε ζευγαράκια και ας δείξουμε όσα σχεδιάσαμε με θέατρο!

- Πώς δείχνει η μαμά την αγάπη της στο παιδί της;
- Ο φίλος / η φίλη στον φίλο / στη φίλη;
- Οι άνθρωποι στα ζώα; Στο περιβάλλον;

«Αγάπη είναι η ομορφιά της ψυχής».
Άγιος Αυγουστίνος

Δραστηριότητα

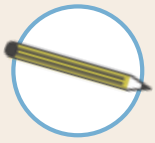

Συμφωνούμε ή διαφωνούμε; Κυκλώνουμε το ανάλογο προσωπάκι.

- Μπορούμε να εκφράσουμε την αγάπη μας με πολλούς τρόπους.
- Η αγάπη δεν είναι σημαντική στη ζωή μας.

2. Τι σημαίνει φιλία;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

Ας μιλήσουμε για τους φίλους / τις φίλες μας!
Μετά, ας συζητήσουμε όλοι και όλες μαζί στην τάξη.
Ποιος ή ποια είναι ο καλύτερος φίλος / η καλύτερη φίλη μου;
Τι μου αρέσει σε αυτόν / αυτή; Γιατί αξίζουν οι φίλοι και οι φίλες στη ζωή των ανθρώπων;

Ας ακούσουμε ένα παραμύθι για τον Έλμερ, τον παρδαλό ελέφαντα!

Ψάχνω και βρίσκω

Ας συζητήσουμε σε ομάδες και ας ζωγραφίσουμε ποια στοιχεία πρέπει να διαθέτει ένας καλός φίλος / μια καλή φίλη. Μετά, μοιραζόμαστε τις απόψεις μας με την τάξη.

- Τι χαρακτηρίζει μια καλή φιλία;
- Είναι σημαντικό κάποιος άνθρωπος να έχει φίλους / φίλες στη ζωή του;
- Με ποιους τρόπους μπορεί κάποιος / κάποια να δείξει την αγάπη του / της σε κάποιον φίλο / κάποια φίλη;

Είμαι καλός φίλος /φίλη όταν...

Η φιλία είναι αξία* και όχι συναίσθημα!

Σκέφτομαι και καταλαβαίνω

Τι θα μπορούσε να κάνει κάποιο παιδί στο σχολείο για να βοηθήσει ένα άλλο που δεν έχει φίλους;

Ας σηκωθούμε όλοι και όλες όρθιοι κι ας παίξουμε θέατρο! Ένα παιδί θα είναι το παιδί που δεν έχει φίλους / φίλες. Τα υπόλοιπα παιδιά θα κινούνται με μουσική ελεύθερα στον χώρο, ενώ όταν η μουσική σταματήσει, ο δάσκαλος ή η δασκάλα μας θα μας ακουμπήσει στον ώμο με τη σειρά. Κάθε παιδί που θα «ξεπαγώνει» θα προσπαθεί να βοηθήσει το παιδί που δεν έχει φίλους / φίλες με τον τρόπο του.

Δραστηριότητα

Συμφωνούμε ή διαφωνούμε; Κυκλώνουμε το ανάλογο προσωπάκι.

- Είναι σημαντικό κάποιος άνθρωπος να έχει στη ζωή του φίλους και φίλες.
- Δεν υπάρχουν πολλοί τρόποι να δείξουμε την αγάπη μας στους φίλους ή στις φίλες μας.

3. Πόσο σημαντικές αξίες είναι η αγάπη και η φιλία;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

Ας διαβάσουμε κάποιες παροιμίες* για τη φιλία!
Τι σημαίνουν; Πότε τις χρησιμοποιούμε;

Αγάπα τον φίλο σου με τα ελαττώματά του.
Δείξε μου τον φίλο σου να σου πω ποιος είσαι.
Ο καλός ο φίλος στην ανάγκη φαίνεται.
Οι καλοί λογαριασμοί κάνουν τους καλούς φίλους.

Σημαντικό πράγμα η φιλία! Έτσι δεν είναι, Γούλφι;

Πολύτιμο και σημαντικό, Μπέρι!

Ψάχνω και βρίσκω

Ας ζωγραφίσουμε δύο δώρα: Ένα για να το χαρίσουμε στον φίλο ή τη φίλη μας κι ένα σε ένα άλλο σημαντικό πρόσωπο της ζωής μας.

Σκέφτομαι και καταλαβαίνω

Ας παρατηρήσουμε τους παρακάτω πίνακες και ας συζητήσουμε με την ομάδα μας: Τι αγαπούν οι άνθρωποι σε αυτούς; Πώς εκφράζουν την αγάπη τους; Κάνουμε την αντιστοίχιση με τον κατάλληλο πίνακα.

- Η αγάπη προς το περιβάλλον
- Η αγάπη για τον ίδιο μας τον εαυτό
- Η αγάπη προς κάποιον άλλο άνθρωπο
- Η αγάπη της μητέρας για το παιδί της
- Η αγάπη προς τα ζώα

Πηγές: 2. Νάκος Βασίλειος (17/9/2012), Ζευγάρι Νέων, Σταθόπουλος Γεώργιος .lp
3. Εθνική Πινακοθήκη-Μουσείο Αλέξανδρου Σούτσου, Κυρία ξαπλωμένη στον καναπέ, Ρίζος Ιάκωβος (1885-1990), Συλλογή Ιδρύματος Ε. Κουτλίδη,
4. Εθνική Πινακοθήκη-Μουσείο Αλέξανδρου Σούτσου, Σπουδή για το χρώμα, Σαββίδης Συμεών (1910), Συλλογή Ιδρύματος Ε. Κουτλίδη
5. Κοπέλα, Μυταράς Δημήτρης (1934-2017)

Δραστηριότητα

Συμφωνούμε ή διαφωνούμε; Κυκλώνουμε το ανάλογο προσωπάκι.

- Δεν είναι αξίες η αγάπη και η φιλία.
- Μπορούμε να ανακαλύψουμε την αγάπη σε πολλά πράγματα.

Τι έμαθα σε αυτήν την ενότητα;

Μετά από αυτά που έμαθες σε αυτήν την ενότητα πιστεύεις ότι η αγάπη είναι σημαντική ή όχι;

Σκέψου ξανά τι κάναμε στην τάξη για να μπορέσουμε να καταλάβουμε την αξία της φιλίας.

Ας θυμηθούμε τι μάθαμε!

Η αγάπη και η φιλία είναι πολύ σημαντικές αξίες στη ζωή του ανθρώπου. Υπάρχουν πολλές μορφές αγάπης και μπορούμε να εκφράσουμε την αγάπη μας με πολλούς τρόπους. Για να είναι κάποιος / κάποια καλός φίλος / καλή φίλη είναι απαραίτητο να συγκεντρώνει πολλά χαρακτηριστικά και είναι πολύτιμο δώρο για τη ζωή μας.

ΓΛΩΣΣΑΡΙ

Αξίες: ιδέες που καθορίζουν τον τρόπο που σκεφτόμαστε και ζούμε και τις πιστεύουν πολλοί άνθρωποι.

Παροιμίες: φράσεις που λένε με λίγα λόγια σημαντικές αλήθειες.

Ας δούμε και αυτό!

4η Θεματική Ενότητα

Κυκλοφοριακή αγωγή

Σε αυτήν την ενότητα:

- ***Θα αναγνωρίσουμε τον ρόλο μας ως επιβάτες / επιβάτιδες αυτοκινήτου.***

ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. Πώς μετακινούμαστε; Πώς ταξιδεύουμε;
2. Ποιους κανόνες οδικής κυκλοφορίας γνωρίζουμε;
3. Γνωρίζουμε τους φωτεινούς σηματοδότες;

Λέξεις - κλειδιά

μέσα συγκοινωνίας, Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας (Κ.Ο.Κ.), ασφάλεια, φωτεινοί σηματοδότες

1. Πώς μετακινούμαστε; Πώς ταξιδεύουμε;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

Ας συζητήσουμε στην τάξη για το πώς μετακινούμαστε καθημερινά και πώς ταξιδεύουμε!

Ο δάσκαλος ή τη δασκάλα μας μπορεί να καταγράψει σε χαρτί του μέτρου τις απαντήσεις μας ή να σχηματίσει το συννεφόλεξο των μέσων συγκοινωνίας.

Με τα μέσα συγκοινωνίας μετακινούμαστε και ταξιδεύουμε από τόπο σε τόπο!

Το συννεφόλεξο των μέσων συγκοινωνίας

Ψάχνω και βρίσκω

Ας εργαστούμε σε ομάδες. Ποια από τα παρακάτω μέσα συγκοινωνίας γνωρίζουμε; Είναι χρήσιμα; Γιατί;

Κόβουμε τις κάρτες που βρίσκονται στις τελευταίες σελίδες του βιβλίου και τις κολλάμε στην επόμενη σελίδα.

Ποια μέσα συγκοινωνίας είναι της ξηράς, της θάλασσας ή του αέρα;

Ποια είναι σύγχρονα και ποια παλαιότερα; Ποια είναι με δύο τροχούς και ποια με τέσσερις;

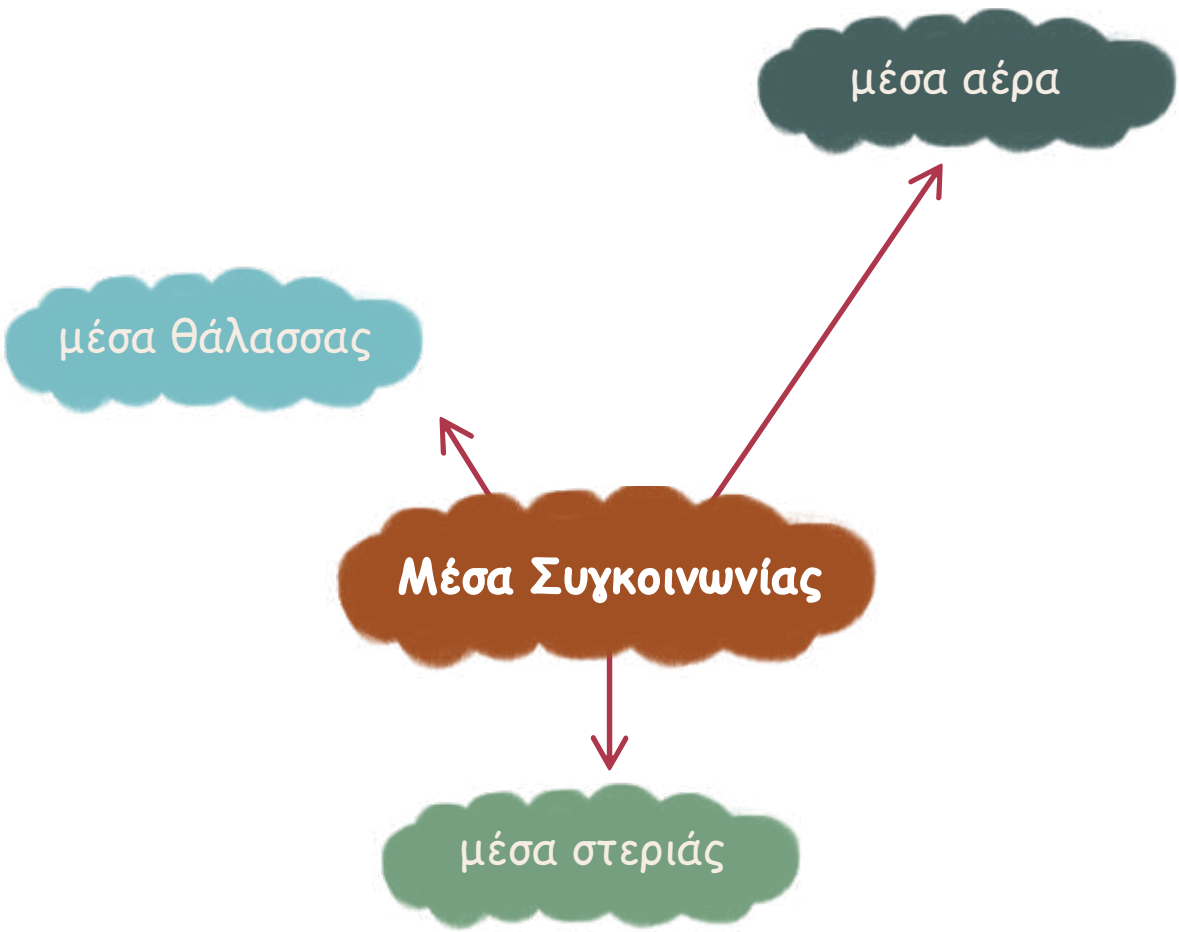
μέσα αέρα
μέσα θάλασσας
Μέσα Συγκοινωνίας
μέσα στεριάς

Σκέφτομαι και καταλαβαίνω

Ας λύσουμε το κρυπτόλεξο!
Ποια μέσα συγκοινωνίας είναι κρυμμένα παρακάτω; Ας συζητήσουμε με την ομάδα μας και ας τα βρούμε! (τρένο, αεροπλάνο, λεωφορείο, ποδήλατο, πλοίο, φέρι μποτ, πατίνι, αυτοκίνητο)

Λ	Ξ	Π	Ο	Δ	Η	Λ	Α	Τ	Ο
Ε	Φ	Ε	Ρ	Ι	Μ	Π	Ο	Τ	Γ
Θ	Ι	Ο	Π	Α	Τ	Ι	Ν	Ι	Η
Ν	Α	Ε	Ρ	Ο	Π	Λ	Α	Ν	Ο
Ο	Η	Ξ	Λ	Ε	Θ	Ξ	Μ	Ω	Δ
Β	Δ	Σ	Γ	Τ	Ρ	Ε	Ν	Ο	Π
Λ	Ε	Ω	Φ	Ο	Ρ	Ε	Ι	Ο	Δ
Α	Υ	Τ	Ο	Κ	Ι	Ν	Η	Τ	Ο

Ας δούμε και αυτό!

Δραστηριότητα

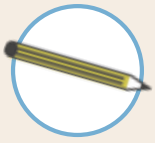

Συμφωνούμε ή διαφωνούμε; Κυκλώνουμε το ανάλογο προσωπάκι.

- Με τα μέσα συγκοινωνίας μετακινούμαστε μόνο στη στεριά.
- Τα μέσα συγκοινωνίας είναι χρήσιμα για να μετακινούμαστε.

2. Ποιους κανόνες οδικής κυκλοφορίας γνωρίζουμε;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

Ας παίξουμε ένα παιχνίδι! Ας βάλουμε καρέκλες που θα γίνουν θέσεις αυτοκινήτου και ας μοιράσουμε ρόλους:
τροχονόμος, επιβάτες, ζωάκια που θα πετάγονται στον δρόμο και πεζοί. Ποιοι κανόνες κυκλοφορίας του Κ.Ο.Κ.* παραβιάζονται;

Ψάχνω και βρίσκω

★ Όταν ανεβαίνουμε σε ένα αυτοκίνητο,
η ζώνη είναι απαραίτητη είτε καθόμαστε μπροστά είτε πίσω!

Ας εργαστούμε σε ομάδες και ας προσπαθήσουμε να δημιουργήσουμε μια διαφήμιση για τη ζώνη ασφαλείας.
Μπορούμε να πάρουμε ιδέες από το ποιηματάκι που ακολουθεί.
Η ομάδα που θα μας πείσει για τη χρησιμότητα της ζώνης θα βραβευτεί!

Μια μικρή Ζώνη Ασφαλείας

Είμαι μια ζώνη ασφαλείας μικρή
και αγαπώ τα παιδάκια πολύ. Είτε
πηγαίνουμε μακριά είτε κοντά, θέλω
πάντα να σας έχω αγκαλιά. Είμαι μια
ζώνη ασφαλείας μικρή και αγαπώ τα
παιδάκια πολύ. Γι' αυτό μη με ξεχνάτε
ποτέ! Να βάλω ζώνη; Λέμε ΝΑΙ!

Πηγή:Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, Βιβλίο Μαθητή «Οι δικές μου συμβουλές»

Η ζώνη σώζει ζωές!

Σκέφτομαι και καταλαβαίνω

Πώς πρέπει να συμπεριφερόμαστε όταν είμαστε επιβάτες / επιβάτιδες σε ένα αυτοκίνητο;

Ας συζητήσουμε με την ομάδα μας και μετά ας μοιραστούμε τις σκέψεις μας με την τάξη. Ποια είναι η σωστή πόρτα για να μπούμε στο αυτοκίνητο; Σε ποιες θέσεις πρέπει να καθίσουμε;

Πηγή:Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, Βιβλίο Μαθητή «Οι δικές μου συμβουλές»

Δε βγάζουμε έξω από το παράθυρο τα χέρια ή το κεφάλι.

Δεν πετάμε πράγματα ή σκουπίδια από το παράθυρο.

Δεν παίζουμε με τον μηχανισμό που ανοίγει την πόρτα.

Δεν ανοίγουμε ποτέ την πόρτα εάν δε μας το πει ο συνοδός μας.

Κατά τη διάρκεια της διαδρομής, δε φωνάζουμε ούτε γκρινιάζουμε.

Δραστηριότητα

Συμφωνούμε ή διαφωνούμε; Κυκλώνουμε το ανάλογο προσωπάκι.

- Δεν είναι απαραίτητο να φοράμε ζώνες στο αυτοκίνητο.
- Πρέπει να εφαρμόζουμε τους κανόνες οδικής κυκλοφορίας.
- Οι επιβάτες / επιβάτιδες, οι οδηγοί και οι πεζοί πρέπει να μάθουν τους κανόνες του Κ.Ο.Κ.

3. Γνωρίζουμε τους φωτεινούς σηματοδότες;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

Ας συζητήσουμε όλοι και όλες μαζί στην τάξη!
Γνωρίζουμε ποιος είναι ο Σταμάτης και ποιος ο Γρηγόρης;
Υπάρχει άλλο φανάρι για τους πεζούς και άλλο για τα οχήματα ή όχι;

Ποιους κανόνες πρέπει να τηρούμε όλοι οι άνθρωποι ως επιβάτες και ως πεζοί;

Ψάχνω και βρίσκω

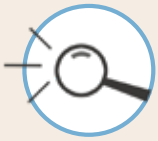

Ας παρατηρήσουμε την εικόνα και ας μάθουμε τους φωτεινούς σηματοδότες ή αλλιώς φανάρια!

Για τα οχήματα:

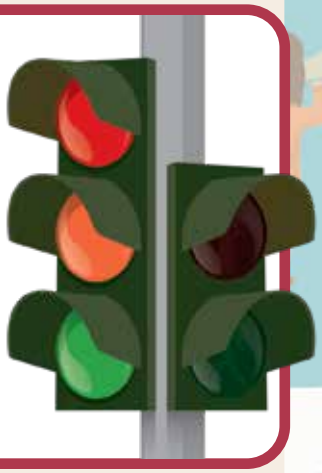

● Όταν το φανάρι είναι **ΚΟΚΚΙΝΟ**, το όχημα **ΣΤΑΜΑΤΑ** πριν τη γραμμή της διάβασης. ● Όταν το φανάρι είναι **ΠΟΡΤΟΚΑΛΙ**, το όχημα πρέπει να μειώσει ταχύτητα και να **ΣΤΑΜΑΤΗΣΕΙ**, γιατί σε πολύ λίγο το φανάρι θα ανάψει κόκκινο. ● Όταν το φανάρι είναι **ΠΡΑΣΙΝΟ**, σημαίνει ότι το όχημα **ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΠΕΡΑΣΕΙ**. ● Όταν το φανάρι είναι **ΠΟΡΤΟΚΑΛΙ ΠΟΥ ΑΝΑΒΟΣΒΗΝΕΙ**, το όχημα μπορεί να περάσει, αλλά πάντα όμως ΜΕ ΠΡΟΣΟΧΗ! Πρέπει να δίνει προτεραιότητα σε πεζούς και άλλα οχήματα.

Για τους πεζούς:

● Όταν στο φανάρι βλέπουμε το κόκκινο ανθρωπάκι, αυτό σημαίνει πως ο πεζός δεν πρέπει να περάσει τον δρόμο.
● Όταν στο φανάρι βλέπουμε το πράσινο ανθρωπάκι, αυτό σημαίνει πως ο πεζός μπορεί να περάσει απέναντι, πάντα όμως με προσοχή.

Σκέφτομαι και καταλαβαίνω

Μπορούμε να αναγνωρίσουμε τι σημαίνουν οι σηματοδότες;
Ας συζητήσουμε με την ομάδα μας και ας γράψουμε **Σ** αν η πρόταση είναι σωστή ή **Λ** αν είναι λανθασμένη.

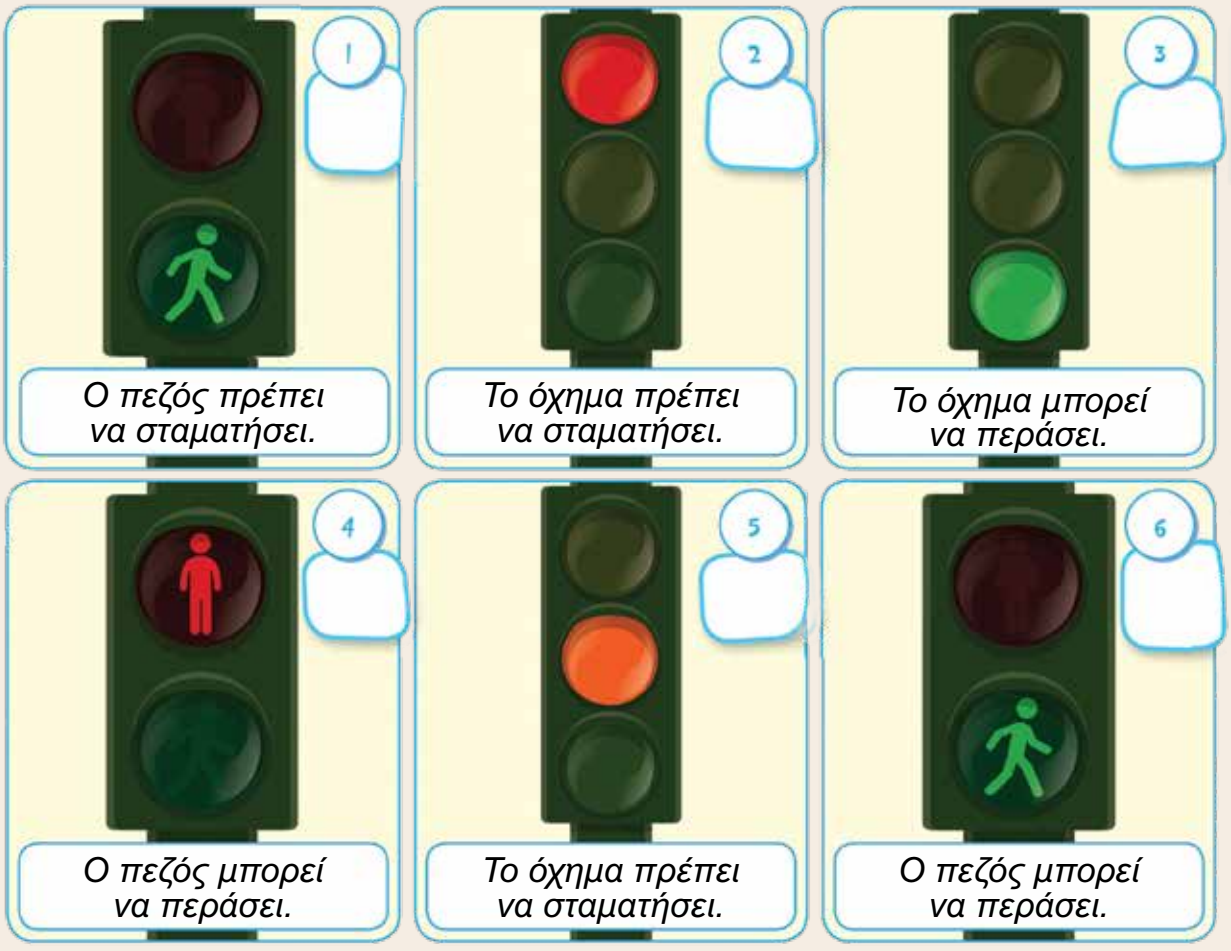

Πηγή: Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, Βιβλίο Μαθητή «Οι δικές μου συμβουλές»

Δραστηριότητα

Συμφωνούμε ή διαφωνούμε; Κυκλώνουμε το ανάλογο προσωπάκι.

- Όταν ανάβει το πράσινο ανθρωπάκι, οι πεζοί σταματούν στο φανάρι.
- Στα φανάρια, όταν οι πεζοί έχουν πράσινο, τα αυτοκίνητα έχουν κόκκινο.

Τι έμαθα σε αυτήν την ενότητα;

Σκέψου ξανά τι κάναμε στην τάξη για να μπορέσουμε να μάθουμε τα μέσα συγκοινωνίας.

Είναι απαραίτητο να γνωρίζουμε τους κανόνες οδικής κυκλοφορίας;

Σκέφτεσαι τα ίδια που σκεφτόσουν και πριν για την ασφάλεια στους δρόμους; Αν όχι, γιατί;

Τώρα έχεις μάθει τους φωτεινούς σηματοδότες, δηλαδή τα φανάρια, για τα οχήματα και τους πεζούς;

Ας θυμηθούμε τι μάθαμε!

Μπορούμε να μετακινούμαστε και να ταξιδεύουμε στη στεριά, στον αέρα και στη θάλασσα με τα μέσα συγκοινωνίας.
Πάντα πρέπει να φοράμε στο αυτοκίνητο ζώνη ασφαλείας και να εφαρμόζουμε τους Κανόνες Οδικής Κυκλοφορίας είτε είμαστε πεζοί είτε επιβάτες. Οι φωτεινοί σηματοδότες ή αλλιώς φανάρια θα μας βοηθήσουν να κινούμαστε με ασφάλεια.

ΓΛΩΣΣΑΡΙ

Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας (Κ.Ο.Κ.): κανόνες που πρέπει να τηρούν όλοι οι άνθρωποι ως πεζοί και ως επιβάτες αυτοκινήτων, για να είναι ασφαλείς στους δρόμους, καθώς και τα μέσα μεταφοράς.

Ας δούμε την Πυραμίδα της Πολιτειότητας!

Κοινωνικές σχέσεις

1. Οι πρώτες μου ομάδες
2. Η τάξη μας μια άλλη οικογένεια / η ζωή στην τάξη
3. Διαπροσωπικές σχέσεις
4. Λαϊκός πολιτισμός

1η Θεματική Ενότητα

Οι πρώτες μου ομάδες

Σε αυτήν την ενότητα:

- ***Θα αναγνωρίσουμε τους ρόλους των μελών μιας οικογένειας.***
- ***Θα εντοπίσουμε τα χαρακτηριστικά των οικογενειών.***

ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. Μπορούμε να φτιάξουμε το οικογενειακό μας δέντρο;
2. Τι συνήθειες έχει η οικογένειά μας και από πού πήραμε το όνομά μας;

Λέξη - κλειδί

οικόσημο

1. Μπορούμε να φτιάξουμε το οικογενειακό μας δέντρο;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

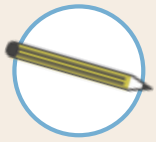

Ας συζητήσουμε στην τάξη για την οικογένειά μας.
Η δική μας οικογένεια πόσα μέλη έχει; Ποια είναι αυτά;
Ας χρωματίσουμε τα αντίστοιχα κουτάκια:

2						
3						
4						
5						
6						
7						
Περισσότεροι από 7						

Η οικογένειά μας είναι η πρώτη ομάδα στην οποία ανήκουμε!

Ψάχνω και βρίσκω

Ας συμπληρώσουμε το οικογενειακό μας δέντρο*:

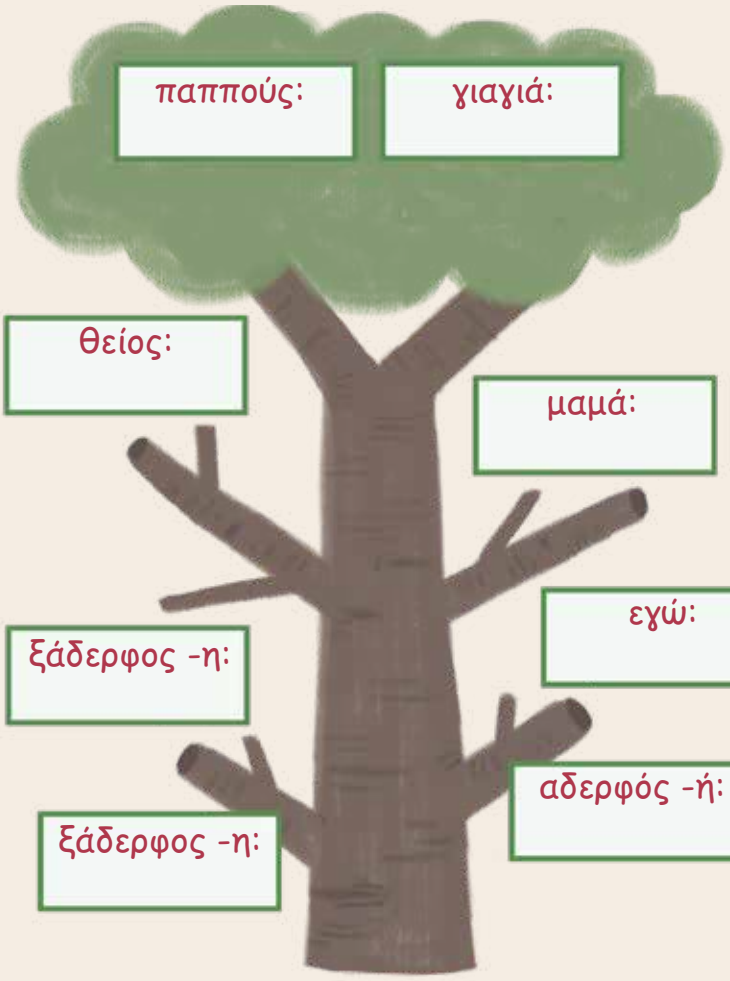

Σκέφτομαι και καταλαβαίνω

Στις εικόνες βλέπουμε διαφορετικές οικογένειες.
Ας συζητήσουμε με την ομάδα μας σε τι μοιάζουν και σε τι διαφέρουν από τη δική μας.

Αυτή είναι η δική μου οικογένεια!

Και αυτή είναι η δική μου!

Ας δούμε και αυτήν την οικογένεια!

Δραστηριότητα

Συμφωνούμε ή διαφωνούμε; Κυκλώνουμε το ανάλογο προσωπάκι.

- Η οικογένεια είναι η πρώτη μας ομάδα.
- Όλες οι οικογένειες είναι ίδιες.

2. Τι συνήθειες έχει η οικογένειά μας;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

Ας εργαστούμε σε ομάδες.
Ας παρατηρήσουμε τις εικόνες και ας συζητήσουμε αν έχουμε τις ίδιες ή παρόμοιες συνήθειες στην οικογένειά μας. Ποιες άλλες συνήθειες έχουμε στη δική μας οικογένεια; Αν θέλουμε, μπορούμε να μοιραστούμε τις σκέψεις μας και με όλη την τάξη!

Στη δική μου οικογένεια συνηθίζουμε να παίζουμε σκάκι για να χαλαρώνουμε τα βράδια!

Ψάχνω και βρίσκω

★ Οικόσημο λέμε το σχέδιο ή το σχήμα που συμβολίζει μια συγκεκριμένη οικογένεια.

Μπορούμε να βρούμε κάποια χαρακτηριστικά της οικογένειάς μας και να δημιουργήσουμε το οικόσημό της;

Οικόσημο οικογένειας Σκέμπρη

Σκέφτομαι και καταλαβαίνω

Ας συζητήσουμε με την ομάδα μας τι σημαίνει το όνομά μας.
Από πού το πήραμε; Μετά, ας παρουσιάσουμε ό,τι βρήκαμε στην τάξη.

Ας παίξουμε ένα παιχνίδι!

Δραστηριότητα

Συμφωνούμε ή διαφωνούμε; Κυκλώνουμε το ανάλογο προσωπάκι.

- Υπάρχει μια ιστορία πίσω από τα ονόματά μας.
- Όλα τα ονόματα τα παίρνουμε από τους παππούδες και τις γιαγιάδες μας.
- Όλες οι οικογένειες έχουν τις ίδιες συνήθειες.

Τι έμαθα σε αυτήν την ενότητα;

Μετά από αυτήν την ενότητα μπορείς
να αναγνωρίσεις τους ρόλους των ατόμων μιας οικογένειας;

Τώρα μπορείς να εντοπίσεις
τα χαρακτηριστικά των οικογενειών;

Ας θυμηθούμε τι μάθαμε!

Όλες οι οικογένειες δεν είναι όμοιες. Υπάρχουν οικογένειες με πολλά ή λίγα μέλη. Κάθε οικογένεια έχει τις δικές της συνήθειες και χαρακτηριστικά.
Τα μικρά μας ονόματα έχουν μια μικρή ιστορία από πίσω τους και κάποια παιδιά τα παίρνουν από τον παππού ή τη γιαγιά τους.

ΓΛΩΣΣΑΡΙ

Οικογενειακό δέντρο: το σχήμα που μοιάζει με δέντρο και στο οποίο είναι σημειωμένοι όλοι οι κοντινοί συγγενείς μας.

Ας δούμε και αυτό

2η Θεματική Ενότητα

Η τάξη μας μια άλλη οικογένεια / η ζωή στην τάξη

Σε αυτήν την ενότητα:

- ***Θα αναγνωρίσουμε τον ρόλο μας στην τάξη.***

ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. Μπορούμε να αναγνωρίσουμε τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές μας;
2. Τι αντικείμενα έχουμε στην τάξη μας;
3. Πώς φροντίζουμε την τάξη μας;

Λέξη - κλειδί

αρμοδιότητες

1. Μπορούμε να αναγνωρίσουμε τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές μας;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

Ας τοποθετήσουμε καρτέλες με τα ονόματά μας ανάποδα στην τάξη ή στην αυλή του σχολείου. Όταν η μουσική σταματήσει, κάθε παιδί θα γυρίσει μια καρτέλα και θα τη δώσει στον συμμαθητή ή στη συμμαθήτριά του που έχει αυτό το όνομα λέγοντας κάτι ωραίο για αυτόν / αυτή! Στη συνέχεια, τα παιδιά που το όνομά τους αρχίζει από το ίδιο γράμμα θα σχηματίσουν μία ομάδα.

Μπορώ να αναγνωρίσω όλα τα ονόματα των συμμαθητών και των συμμαθητριών μου;

Ας παίξουμε και αυτό το παιχνίδι!

Ψάχνω και βρίσκω

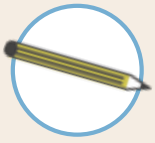

Ας εργαστούμε σε ομάδες και ας γράψουμε στα κλαδιά του δέντρου τα ονόματα των παιδιών της ομάδας μας. Αν ενώσουμε όλα τα κλαδιά, θα δημιουργήσουμε το δέντρο της τάξης, που αποτελείται από όλα τα μέλη* της!

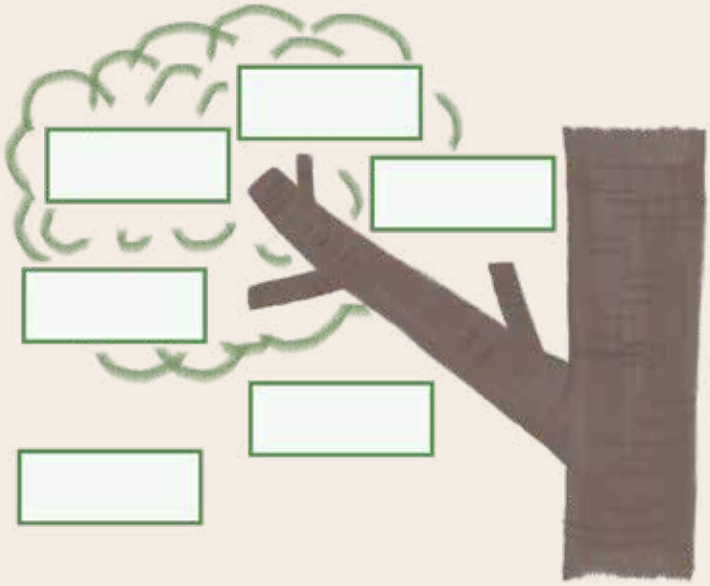

Η τάξη μας είναι μια άλλη οικογένεια!

Σκέφτομαι και καταλαβαίνω

Μπορούμε να περιγράψουμε πού κάθονται οι συμμαθητές και οι συμμαθήτριές μας; Συμπληρώνουμε.

Ο ..... κάθεται δίπλα στη(ν) .....

Η ..... κάθεται πίσω από τον .....

Ο ..... κάθεται μακριά από την πόρτα.

Η ..... κάθεται κοντά σε μένα.

Δραστηριότητα

Συμφωνούμε ή διαφωνούμε; Κυκλώνουμε το ανάλογο προσωπάκι.

- Η τάξη μας είναι μια άλλη οικογένεια.
- Δεν είμαι μέλος της τάξης μου.

2. Τι αντικείμενα έχουμε στην τάξη μας;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

Ας παίξουμε ένα παιχνίδι!

Ας περπατήσουμε ελεύθερα στην τάξη. Μόλις ο δάσκαλος ή η δασκάλα χτυπήσει παλαμάκια, ακολουθούμε τις οδηγίες: τρέχουμε και μπαίνουμε κάτω από ένα θρανίο, ακουμπάμε μια καρέκλα, πλησιάζουμε έναν τοίχο, γυρίζουμε την πλάτη μας στα παράθυρα, ακουμπάμε ένα δαχτυλάκι μας στην έδρα του δασκάλου / της δασκάλας κτλ.

Ψάχνω και βρίσκω

Τι αντικείμενα έχουμε στην τάξη μας;
Ας χωριστούμε σε ζευγαράκια κι ας ενώσουμε τα αντικείμενα με τα ονόματά τους. Ποια από τα πράγματα έχουμε στην τάξη μας και σε τι μας είναι χρήσιμα; Θα θέλαμε να έχουμε και κάποια άλλα; Γιατί;

- βιβλία
- χαλάκι
- θρανία
- καρέκλες
- υπολογιστής
- κλιματιστικό
- κουρτίνες

Ας κρύψουμε ένα αντικείμενο της τάξης μας. Ένα παιδί θα κλείσει τα μάτια του με ένα μαντίλι και τα υπόλοιπα θα του δίνουν οδηγίες για να το οδηγήσουν στο σημείο που βρίσκεται το αντικείμενο, λέγοντας «ζεστό» όταν πλησιάζει σε αυτό και «κρύο» όταν απομακρύνεται.

Στην τάξη μας έχουμε πολλά αντικείμενα: θρανία, καρέκλες, έδρα, βιβλιοθήκη, πίνακα, υπολογιστή.

Ας παίξουμε και αυτό το παιχνίδι!

Δραστηριότητα

Συμφωνούμε ή διαφωνούμε; Κυκλώνουμε το ανάλογο προσωπάκι.

- Στην τάξη μας έχουμε πολλά αντικείμενα που είναι χρήσιμα.
- Δε γνωρίζω τι αντικείμενα υπάρχουν στην τάξη μου.

3. Πώς φροντίζουμε την τάξη μας;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

Ας ζωγραφίσουμε την τάξη μας!

Ψάχνω και βρίσκω

Πώς θα μπορούσαμε να βοηθήσουμε στη φροντίδα της τάξης μας; Ας συζητήσουμε με την ομάδα μας τι θα μπορούσαμε να κάνουμε για να γίνει πιο όμορφη. Μετά, ας μοιραστούμε τις σκέψεις μας στην τάξη. Τι αρμοδιότητα* θα μπορούσε να αναλάβει κάθε ομάδα;

Την τάξη μας πρέπει να τη φροντίζουμε σαν το σπίτι μας!

Ας δούμε και αυτό!

Σκέφτομαι και καταλαβαίνω

Τι ευθύνη θα μπορούσαμε να αναλάβουμε για τη φροντίδα της τάξης μας; Ας συζητήσουμε όλοι και όλες μαζί στην τάξη.

Δραστηριότητα

Συμφωνούμε ή διαφωνούμε; Κυκλώνουμε το ανάλογο προσωπάκι.

- Η φροντίδα της τάξης δε μας νοιάζει.
- Στην τάξη μας θα πρέπει να ορίσουμε αρμοδιότητες για να συμμετέχουμε στη φροντίδα της.

Τι έμαθα σε αυτήν την ενότητα;

Σκέφτεσαι τα ίδια που σκεφτόσουν και πριν για τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές σου;

Σκέφτεσαι τα ίδια που σκεφτόσουν και πριν για την τάξη σου και τη φροντίδα της; Αν όχι, γιατί;

Ας θυμηθούμε τι μάθαμε!

Η τάξη μας είναι μια άλλη οικογένεια που πρέπει να τη φροντίζουμε και να τη διατηρούμε καθαρή. Η συμμετοχή όλων μας στη φροντίδα της τάξης είναι απαραίτητη και γι' αυτό ορίζουμε ευθύνες και αρμοδιότητες.

ΓΛΩΣΣΑΡΙ

Αρμοδιότητα: τι πρέπει να κάνει καθένας / καθεμιά μας.
Μέλη της τάξης: όσοι και όσες ανήκουν στην τάξη μας.

Ας δούμε και αυτό!

3η Θεματική Ενότητα

Διαπροσωπικές σχέσεις

Σε αυτήν την ενότητα:

- ***Θα μάθουμε να διαχειριζόμαστε θέματα διαπροσωπικών σχέσεων, συνεργασίας, επίλυσης διαφωνιών, συναισθημάτων.***

ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. Πόσο εύκολο είναι να διαχειριζόμαστε τα συναισθήματά μας;
2. Πώς διαχειριζόμαστε εντάσεις;
3. Μπορεί να μας βοηθήσει κάποιος / κάποια να λύσουμε τις διαφωνίες μας;

Λέξεις - κλειδιά

συνεργασία, διαχείριση εντάσεων, επίλυση, διαμεσολάβηση

1. Πόσο εύκολο είναι να διαχειρίζομαστε τα συναισθήματά μας;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

Ας παίξουμε ένα παιχνίδι!
Ας σχηματίσουμε έναν κύκλο και ας παίξουμε το «σπασμένο τηλέφωνο». Πόσο άλλαξε το αρχικό μήνυμα από το πρώτο παιδί στο τελευταίο; Ας συζητήσουμε στην τάξη αν μπορεί αυτό να δημιουργήσει παρεξηγήσεις. Μπορεί να μας κάνει να θυμώσουμε; Γιατί;

Ψάχνω και βρίσκω

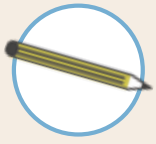

Ας εργαστούμε σε ομάδες και ας συζητήσουμε.
Τι μπορούμε να κάνουμε, όταν θυμώνουμε για να ηρεμούμε; Είναι πάντα εύκολο να το κάνουμε; Στη συνέχεια, ας μοιραστούμε τις σκέψεις μας με την τάξη.
Με τη βοήθεια του δασκάλου ή της δασκάλας μας μπορούμε να δημιουργήσουμε έναν ψηφιακό νοητικό χάρτη με όσα συζητήσαμε!

Τι κάνω όταν θυμώνω;

Ας δούμε έναν ψηφιακό νοητικό χάρτη σχετικά με τον θυμό!

Σκέφτομαι και καταλαβαίνω

Πώς λειτουργεί ο θυμός;

Ας σχηματίσουμε έναν κύκλο κι αφού πούμε 1, 2, 3, ας πούμε όλοι και όλες μαζί κάτι που μας θυμώνει. Ο δάσκαλος ή η δασκάλα μας θα φουσκώσει λίγο ένα μπαλόνι. Στη συνέχεια, ας κάνουμε πάλι το ίδιο, ώσπου το μπαλόνι να κινδυνεύει να σκάσει.

Τι συμβαίνει στο σώμα μας όταν νιώθουμε θυμό; Πώς μπορούμε να τον αναγνωρίσουμε την ώρα ακριβώς που πρέπει προτού ξεσπάσουμε; Μπορούμε να κάνουμε κάτι για να διαχειριστούμε τα συναισθήματά μας;
Όταν θυμώσουμε, μπορεί να προκαλέσουμε κακό στα άλλα παιδιά και σε μας. Γιατί;
Στη συνέχεια, αφού πούμε πάλι 1, 2, 3, ας πούμε κάτι που μας κάνει να αισθανόμαστε όμορφα. Το μπαλόνι σιγά σιγά θα ξεφουσκώνει.

Είναι πολύ σημαντικό να εξηγούμε στον άλλον άνθρωπο τι αισθανόμαστε όταν η συμπεριφορά του μας ενοχλεί.

Ας καθίσουμε σε κύκλο και ας γράψουμε τι κερδίσαμε από το σημερινό μάθημα πάνω σε ένα αστέρι!
Το αστέρι μας θα το βάλουμε σε ένα μπλε ύφασμα, για να φωτίσουμε τον ουρανό της συνεργασίας και της φιλίας. Ας κρατήσουμε ψηλά το ύφασμα και ας ταξιδέψουμε με τη φαντασία μας στον έναστρο* ουρανό!

Ας δούμε έναν όμορφο πίνακα, με θέμα έναν ουρανό με αστέρια!

Δραστηριότητα

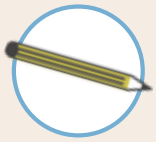

Συμφωνούμε ή διαφωνούμε; Κυκλώνουμε το ανάλογο προσωπάκι.

- Είναι εύκολο να διαχειριζόμαστε τα συναισθήματά μας.
- Δεν είναι σημαντικό να εξηγούμε στα άλλα παιδιά τι αισθανόμαστε όταν η συμπεριφορά τους μας ενοχλεί.

2. Πώς διαχειριζόμαστε εντάσεις;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

Ας αφηγηθούμε κάποιο παραμύθι που ακούμε!
Ας χωριστούμε σε ζευγαράκια. Ας αφηγηθεί πρώτα ο ένας / η μία το παραμύθι με την «Κοκκινοσκουφίτσα» και μετά ας προσπαθήσει να το επαναλάβει ο άλλος / η άλλη. Το ίδιο να γίνει από όλα τα ζευγαράκια. Μπορούμε να μεταφέρουμε τα γεγονότα ακριβώς όπως μας τα είπαν αν αλλάζουν από στόμα σε στόμα;

Όταν ακούμε τους άλλους ανθρώπους προσεκτικά, τους δείχνουμε ότι τους σεβόμαστε και ότι τους εκτιμούμε.

Ψάχνω και βρίσκω

Ας ψάξουμε να βρούμε τρόπους για να μπορούμε να ακούμε τα άλλα παιδιά προσεκτικά και να διαχειριζόμαστε εντάσεις*! Ας χωριστούμε σε ζευγαράκια και ας τοποθετήσουμε δύο καρέκλες τη μια απέναντι από την άλλη σε κάθε ζευγαράκι (όπως στην εικόνα στη σελίδα 57). Η μία καρέκλα έχει κολλημένη μια καρτέλα με στόμα και η άλλη με ένα αυτί. Μπορεί να μιλήσει μόνο όποιος κάθεται στην καρέκλα με

το στόμα. Όποτε θέλει να μιλήσει ο άλλος / η άλλη, αλλάζουν θέσεις. Ας σκεφτούμε ένα θέμα που δημιούργησε προβλήματα στην τάξη και ας προσπαθήσουμε να το λύσουμε.

Σκέφτομαι και καταλαβαίνω

Πώς μπορούμε αλλιώς να βρούμε λύση σε μια διαφωνία μας; Ποιους από τους παρακάτω τρόπους επιλέγουμε για να λύσουμε μια διαφωνία μας; Μπορούμε να προτείνουμε και άλλους; Μοιραζόμαστε τις σκέψεις μας στην τάξη.

Λέω: «Σε παρακαλώ, σταμάτα».

Αδιαφορώ, φεύγω μακριά.

Μιλάω στην κυρία ή στον κύριο!

Λέω πώς νιώθω!

Εσύ με ποιους τρόπους βρίσκεις λύση σε μια διαφωνία;

Δραστηριότητα

Συμφωνούμε ή διαφωνούμε; Κυκλώνουμε το ανάλογο προσωπάκι.

- Όταν διαφωνουμε με κάποιον / κάποια, είναι σωστό να τον / τη χτυπήσουμε.

- Υπάρχουν πολλοί τρόποι για να λύσουμε μια διαφωνία μας χωρίς βία.

3. Μπορεί να μας βοηθήσει κάποιος / κάποια να λύσουμε τις διαφωνίες μας;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

Ας σκεφτούμε κάποιο πρόβλημα που είχαμε στο παρελθόν και ας το ζωγραφίσουμε. Στη συνέχεια, ας χωριστούμε σε ζευγαράκια. Κάθε ζευγαράκι θα παρουσιάσει το πρόβλημα που ζωγράφισε κάποιο άλλο παιδί, δίνοντας μια «κακή» λύση (π.χ. χτύπημα, άσχημα λόγια, φωνές κτλ.).

Όλοι και όλες μαζί στην τάξη θα πούμε γιατί αυτή η λύση δεν είναι η σωστή και θα προτείνουμε «καλές» λύσεις, ώστε να λυθεί οριστικά το πρόβλημα.

Μπορείς να βοηθήσεις τα παιδιά
να βρουν τη σωστή λύση,
για να λύσουν το πρόβλημά τους;

Ψάχνω και βρίσκω

Μπορούμε να μπούμε στη θέση του άλλου / της άλλης;
Ας προσπαθήσουμε να δούμε ένα πρόβλημα μέσα από τα μάτια των άλλων, φορώντας το καπέλο του / της! Έτσι, θα καταλάβουμε πώς νιώθουν. Ας χωριστούμε σε ομάδες των έξι παιδιών και, φορώντας έξι χρωματιστά καπέλα, ας προσπαθήσουμε να λύσουμε ένα από τα προβλήματα που ζωγράφισε κάποιο παιδί στην ομάδα. Κάθε καπέλο αντιπροσωπεύει έναν διαφορετικό τρόπο σκέψης:

Οι πληροφορίες του γεγονότος

Οι αρνητικές πλευρές της ιδέας που εξετάζουμε

Η δημιουργικότητα

Τα συναισθήματα

Οι θετικές πλευρές της ιδέας που εξετάζουμε

Η λογική

Εσύ ποιο καπέλο φόρεσες σήμερα;

Σκέφτομαι και καταλαβαίνω

Κάποιες φορές αντιμετωπίζουμε προβλήματα στις σχέσεις μας, αλλά δεν μπορούμε να βρούμε λύση. Τότε μπορούμε να μιλήσουμε στον δάσκαλο ή στη δασκάλα μας, να το συζητήσουμε με τους γονείς μας ή με κάποιον φίλο / κάποια φίλη, για να μας βοηθήσουν.

Ας σχηματίσουμε έναν κύκλο. Ο δάσκαλος ή η δασκάλα θα περιγράψει μια φανταστική διαφωνία. Δυο παιδιά θα την αναπαραστήσουν και ένα τρίτο παιδί θα κάνει τον διαμεσολαβητή / τη διαμεσολαβήτρια*, για να βοηθήσει στην επίλυση της διαφωνίας*!

Δραστηριότητα

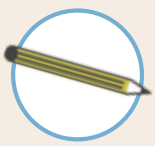

Συμφωνούμε ή διαφωνούμε; Κυκλώνουμε το ανάλογο προσωπάκι.

- Μπορεί να μας βοηθήσει κάποιος άλλος / κάποια άλλη όταν εμείς που μαλώνουμε δεν μπορούμε να βρούμε λύση.

- Ένας τρόπος, για να βρούμε λύση σε διαφωνίες είναι να δούμε το πρόβλημα μέσα από τα μάτια των άλλων.

Τι έμαθα σε αυτήν την ενότητα;

Είναι εύκολο να διαχειριζόμαστε τα συναισθήματά μας και να ελέγχουμε τον θυμό μας;

Σκέφτεσαι τα ίδια που σκεφτόσουν και πριν για το πώς μπορούμε να βρούμε λύση όταν διαφωνούμε με κάποιον άλλο / κάποιαν άλλη;

Ας θυμηθούμε τι μάθαμε!

Δεν είναι πάντα εύκολο να διαχειριζόμαστε τα συναισθήματά μας. Υπάρχουν πολλοί τρόποι για να λύσουμε τις διαφωνίες μας χωρίς βία. Πολλές φορές, για να δώσουμε λύση σε μια διαφορά μας με κάποιον άνθρωπο, χρειαζόμαστε τη βοήθεια κάποιου άλλου (μικρού ή μεγάλου), που θα ακούσει όλες τις πλευρές και θα μας συμβιβάσει.

ΓΛΩΣΣΑΡΙ

Διαμεσολαβητής / διαμεσολαβήτρια: αυτός / αυτή που θα βοηθήσει δύο ή περισσότερα άτομα να λύσουν τη διαφωνία τους όταν αυτά δεν μπορούν.

Έναστρος -η -ο: με αστέρια.

Επίλυση διαφωνίας: το να βρίσκουμε λύση όταν διαφωνούμε με κάποιον / κάποια για κάτι.

Ας δούμε και αυτό!

4η Θεματική Ενότητα

Λαϊκός πολιτισμός

Σε αυτήν την ενότητα:

- ***Θα περιγράψουμε τα ήθη και τα έθιμα, τις γιορτές, τους μύθους / θρύλους του τόπου μας.***

ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. Γνωρίζουμε τα ήθη και τα έθιμα του τόπου μας;
2. Γνωρίζουμε ήθη και έθιμα που συνδέονται με γιορτές;
3. Γνωρίζουμε μύθους, θρύλους, παροιμίες του τόπου μας;

Λέξη - κλειδί

λαϊκή παράδοση

1. Γνωρίζουμε τα ήθη και τα έθιμα του τόπου μας;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

★ Ήθη και έθιμα είναι οι συνήθειες, ο τρόπος που ζει και οι αξίες ενός λαού!

Στα χωριά των Σερρών, όπως και στη Ρόδο, την πρώτη μέρα του Μάρτη, τα παιδιά γυρνούν από σπίτι σε σπίτι κρατώντας ένα χελιδόνι που έφτιαξαν από χαρτί ή ξύλο και λένε τα κάλαντα της άνοιξης. Είναι τα χελιδονίσματα!

Ας διαβάσουμε το τραγουδάκι που λένε στο έθιμο **«Χελιδονίσματα»** και μετά ας διηγηθούμε στην τάξη κάποιο έθιμο του τόπου μας που έχουμε ζήσει.

Ας δούμε και αυτό το βίντεο!

Ήρθε, ήρθε χελιδόνα
ήρθε κι άλλη μελιδόνα,
κάθισε και λάλησε,
και γλυκά κελάηδησε:
Μάρτη, Μάρτη μου καλέ,
και Φλεβάρη φοβερέ,
κι αν φλεγίσεις κι αν τσικνίσεις,
καλοκαίρι θα μυρίσεις.
Κι αν χιονίσεις κι αν κακίσεις,
πάλιν άνοιξιν θ' ανθίσεις....

Λαϊκό

Το έθιμο «Μαγιάτικο στεφάνι»!

Ψάχνω και βρίσκω

Ας ρωτήσουμε τον παππού ή τη γιαγιά μας να μας διηγηθεί ένα έθιμο από την εποχή που ήταν μικρά παιδιά. Ας το ζωγραφίσουμε και ας το αφηγηθούμε στην τάξη!

Ας δούμε έναν όμορφο πίνακα με χαρταετούς!

Σκέφτομαι και καταλαβαίνω

Ας εργαστούμε σε ομάδες. Οι παρακάτω πίνακες Ελλήνων ζωγράφων δείχνουν κάποια ήθη και έθιμα της πατρίδας μας, τα οποία αποτελούν τη λαϊκή μας παράδοση. Ας αντιστοιχίσουμε τους πίνακες με τα ήθη και τα έθιμα.

Νικηφόρος Λύτρας
«Τα κάλαντα»
(1872)

Γεραλής Απόστολος
«Τα αυγά της Λαμπρής»
(1938),
Πινακοθήκη Δήμου Αθηναίων

Ουμβέρτος Αργυρός
«Ανάσταση»
(1932),
Καλλιτεχνική Συλλογή της Εθνικής Τράπεζας

- Βάψιμο αυγών
- Έθιμα Ανάστασης
- Κάλαντα

Δραστηριότητα

Συμφωνούμε ή διαφωνούμε; Κυκλώνουμε το ανάλογο προσωπάκι.

- Τα έθιμα δε μας συνδέουν με την ιστορία της πατρίδας μας.
- Κάθε περιοχή της Ελλάδας έχει τα δικά της έθιμα.

2. Γνωρίζουμε ήθη και έθιμα που συνδέονται με γιορτές;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

Ας συζητήσουμε στην τάξη για χριστουγεννιάτικα έθιμα.
Ποια εποχή γιορτάζουμε τα Χριστούγεννα;
Ποια έθιμα των Χριστουγέννων γνωρίζουμε;

Ας δούμε αυτό το έθιμο!

Ας δούμε ένα βίντεο!

Το ξέρεις ότι το χριστουγεννιάτικο καραβάκι
ήταν παλαιότερο έθιμο από το δέντρο;
Το χριστουγεννιάτικο δέντρο ήρθε αργότερα από τη Γερμανία.

Ψάχνω και βρίσκω

Ας χωριστούμε σε ζευγαράκια και ας βρούμε έθιμα της Αποκριάς που ξέρουμε. Ποια εποχή γιορτάζουμε την Αποκριά;

Μπούλα. *Μάσκα για το αποκριάτικο δρώμενο «Γενίτσαροι και Μπούλες». Νάουσα, 1993 Δωρεά: Όμιλος Γενίτσαροι και Μπούλες Φωτογράφος: Νικολέτα Σκουτέρη © Ίδρυμα Βασίλη Παπαντωνίου*

Γενίτσαρος και Μπούλα, *Νάουσα. Φωτογράφος: Παπανικολάου Ιωάννης, Λαογραφικό και Εθνολογικό Μουσείο Μακεδονίας-Θράκης*

Το έθιμο Γενίτσαροι και Μπούλες προέρχεται από την αρχαιότητα!

Σκέφτομαι και καταλαβαίνω

Ένα πασχαλινό έθιμο είναι το βάψιμο των αυγών. Ένας Ισπανός ζωγράφος, ο Μιρό, έφτιαξε πίνακες με πολύχρωμα αυγά!
Ας ζωγραφίσουμε κι εμείς τους δικούς μας πίνακες με πολύχρωμα αυγά! Μπορούμε να σκεφτούμε και άλλα πασχαλινά έθιμα; Ποια εποχή γιορτάζουμε το Πάσχα;

Γινόμαστε ζωγράφοι και δημιουργούμε
τον δικό μας πίνακα με σχήματα
και πολύχρωμα αυγά, όπως ο Μιρό!

**Ας δούμε πίνακες
του ζωγράφου Μιρό**

Δραστηριότητα

Συμφωνούμε ή διαφωνούμε; Κυκλώνουμε το ανάλογο προσωπάκι.

- Πολλές γιορτές συνδέονται με όμορφα έθιμα.
- Το βάψιμο των αυγών είναι έθιμο των Χριστουγέννων.

3. Γνωρίζουμε μύθους, θρύλους, παροιμίες του τόπου μας;

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

Γνωρίζουμε τον μύθο* του Δαίδαλου και του Ίκαρου;

Ο Δαίδαλος με τον γιο του Ίκαρο δραπέτευσαν από τον Λαβύρινθο του παλατιού του βασιλιά Μίνωα στην Κρήτη, με τη βοήθεια των φτερών που είχε κατασκευάσει και για τους δύο ο Δαίδαλος, χρησιμοποιώντας πούπουλα και κερί. Ο Ίκαρος παράκουσε την εντολή του πατέρα του να μην πετάει πολύ ψηλά, για να μη λιώσει από τη ζέστη του ήλιου το κερί των φτερών, με αποτέλεσμα να πέσει στη θάλασσα και να πνιγεί.

Ας παρατηρήσουμε τον διπλανό πίνακα του Ρούμπενς (1635-1637), από το Μουσείο του Πράδο (Μαδρίτη, Ισπανία) και ας συζητήσουμε στην τάξη τι μας κάνει εντύπωση.

Ο θρύλος* του Αγίου Γεωργίου μιλάει για τον φόνο του δράκοντα που φυλούσε το νερό μιας πηγής κοντά στη Σιλήνα, στη Λιβύη και τη σωτηρία της βασιλοπούλας, που είχε κληρωθεί να θυσιαστεί, για να αφήσει ο δράκοντας τους κατοίκους να πιουν νερό. Ας παρατηρήσουμε τον διπλανό πίνακα του Χατζηλαμπρινού Σμυρναίου (1824) και ας συζητήσουμε στην τάξη τι μας κάνει εντύπωση.

Ψάχνω και βρίσκω

Σε ποιον θρύλο αναφέρονται οι φωτογραφίες; Ας χωριστούμε σε ζευγαράκια και ας πούμε τι ξέρουμε για τους θρύλους αυτούς. Ξέρεις εσύ κάποιον άλλο μύθο ή θρύλο;

Γιοφύρι της Άρτας

Τάρη Ε., **«Όταν η γοργόνα συνάντησε τον Αλέξανδρο»** *Διάπλους (2017). Εικονογράφηση Δ. Περηφανοπούλου*

Σαράντα πέντε μάστοροι κι εξήντα μαθητάδες
γιοφύρι εθεμέλιωναν στης Άρτας το ποτάμι.
Ολημερίς το χτίζανε, το βράδυ εγκρεμιζόταν!

Ζει ο βασιλιάς Αλέξανδρος;

Σκέφτομαι και καταλαβαίνω

Η Μπέρι και ο Γούλφι βρήκαν παροιμίες για τους 12 μήνες του χρόνου. Οι παροιμίες είναι λαϊκή σοφία! Ας εξηγήσουμε στην τάξη τι σημαίνουν.

Μάρτης είναι χάδια κάνει, πότε κλαίει πότε γελάει.
Από Αύγουστο χειμώνα και από Μάρτη καλοκαίρι.
Ο Φλεβάρης κι αν φλεβίσει, καλοκαίρι θα μυρίσει,
μα κι αν τύχει και θυμώσει, μες το χιόνι θα μας χώσει.
Απρίλης φέρνει τη δροσιά, φέρνει και τα λουλούδια.
Του Σεπτέμβρη οι βροχές πολλά καλά μάς φέρνουν.
Όποιος σπείρει τον Νοέμβρη ούτε σπόρο δε θα πάρει.
Βροχερός Γενάρης, Αύγουστος νοικοκύρης.
Κάθε πράγμα στον καιρό του και ο κολιός τον Αύγουστο.

Δραστηριότητα

Συμφωνούμε ή διαφωνούμε; Κυκλώνουμε το ανάλογο προσωπάκι.

- Οι μύθοι, οι θρύλοι και οι παροιμίες δεν είναι μέρος της λαϊκής μας παράδοσης.
- Οι παροιμίες εκφράζουν τη λαϊκή σοφία.

Τι έμαθα σε αυτήν την ενότητα;

Μπορείς να θυμηθείς τι μάθαμε για τα ήθη και τα έθιμα;

Σκέφτεσαι τα ίδια που σκεφτόσουν και πριν για τους μύθους και τους θρύλους;

Ας θυμηθούμε τι μάθαμε!

Τα ήθη και τα έθιμα ενός λαού είναι οι συνήθειες και οι αντιλήψεις του.
Τα ήθη και τα έθιμα είναι συνδεδεμένα με την παράδοση και την ιστορία των κατοίκων ενός τόπου. Οι παροιμίες εκφράζουν μέσα από μικρές φράσεις τη λαϊκή σοφία.

ΓΛΩΣΣΑΡΙ

Θρύλος: προφορική διήγηση με στοιχεία μυθικά αλλά και πιθανά.
Μύθος: φανταστική διήγηση λαϊκής προέλευσης.

Ας δούμε και αυτό

Ο τόπος, η χώρα, ο πλανήτης που ζω

1. Ο τόπος που ζω
2. Αλλαχές στον ουρανό και στη Γη του τόπου μου
3. Ο καιρός και οι εποχές στον τόπο που ζω

1η Θεματική Ενότητα

Ο τόπος που ζω

Σε αυτήν την ενότητα:

- ***Θα εξερευνήσουμε το κτίριο του σχολείου μας, θα εντοπίσουμε τις τάξεις του και τη θέση μας σε σχέση με άλλους χώρους του σχολείου.***
- ***Θα συγκρίνουμε τον τόπο μας σε σχέση με άλλους τόπους, περιγράφοντας τα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά.***

ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. *Ας κατασκευάσουμε έναν χάρτη του σχολείου στον οποίο θα φαίνονται όλοι οι χώροι.*
2. *Ας κατασκευάσουμε έναν πίνακα όπου θα καταγράφονται οι δραστηριότητες και οι εργασίες των ανθρώπων που έχουν σχέση με την περιοχή μας και άλλες περιοχές.*

Λέξεις - κλειδιά

σχολείο, κτίριο, διαφορές, διεύθυνση, οδός, πόλη, χωριό, νησί, βουνό, πεδιάδα, θάλασσα, λίμνη

1. Πώς είναι το σχολείο μου;

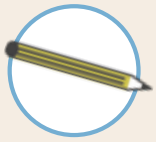

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

Έχουμε κοιτάξει προσεκτικά το σχολείο μας από μακριά καθώς ερχόμαστε σε αυτό, αλλά και από κοντά όταν μπαίνουμε μέσα; Τι παρατηρούμε;

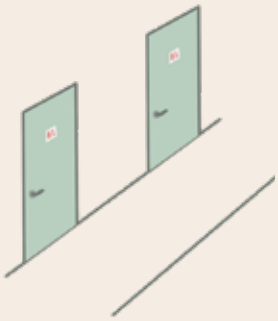

Κάνουμε μια βόλτα για να ανακαλύψουμε το δικό μας σχολείο!

Πού βρίσκεται η τάξη μου

Ψάχνω και βρίσκω

Κάθε φορά που ο Γούλφι θέλει να

πηγαίνει στις τουαλέτες του σχολείου.

Η Μπέρι πηγαίνει στο

για να αναζητήσει τον δάσκαλό της στο διάλειμμα.

Ο Γούλφι πηγαίνει στη

κάθε Παρασκευή για να δανειστεί ένα βιβλίο για το σαββατοκύριακο.

Κάθε σχολείο, μικρό ή μεγαλύτερο, έχει τάξεις, γραφεία, τουαλέτες, βιβλιοθήκη και αυλή. Το δικό μας σχολείο τι έχει;

Τυφλόμυγα

Πόσο εύκολο είναι να καταλάβουμε με κλειστά μάτια πού βρίσκεται κάθε ξεχωριστό μέρος του σχολείου;
Ας προσπαθήσουμε να εντοπίσουμε τις αίθουσες και τους χώρους του σχολείου.

Ζωγραφίζουμε τον χώρο που βρίσκεται δίπλα στην τάξη μας.

Ας χωριστούμε σε ομάδες και ας προσπαθήσουμε μαζί με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές μας να εντοπίσουμε την αυλή του σχολείου, τις αίθουσες που κάνουμε μάθημα, τις σκάλες που μπορεί να έχει το σχολείο μας και φυσικά το γραφείο του Διευθυντή / της Διευθύντριας.

Στην τάξη υπάρχει μια μεγάλη βιβλιοθήκη για τα υλικά μας. Δίπλα ακριβώς είναι οι κρεμάστρες για τα μπουφάν μας!

Γούλφι, κοίτα! Δίπλα στον πίνακα έχουμε μια διαδραστική οθόνη, για να μας δείχνει ο δάσκαλος νέα πράγματα!

Μπορούμε να σχεδιάσουμε την τάξη μας και, στη συνέχεια, το σχολείο μας;

Ας συζητήσουμε με την ομάδα μας όσα παρατηρήσαμε στη βόλτα που κάναμε. Πόσες αίθουσες έχει το σχολείο μας;
Ας περιγράψουμε την τάξη μας και ας προσπαθήσουμε να εξηγήσουμε τι βρίσκεται δίπλα σε αυτή.

★ Το σχολείο μας είναι ένας μεγάλος κύκλος που χωράνε όλοι και όλες!
★ Μέσα στον μεγάλο κύκλο υπάρχει ένας πιο μικρός που ανήκει σε κάθε τάξη.
★ Κάθε τάξη μπορεί να έχει ένα ή περισσότερα τμήματα.

Το δικό μας σχολείο πόσες τάξεις και πόσα τμήματα έχει;

Σκέφτομαι και καταλαβαίνω

Βάζουμε σε κύκλο τη σωστή απάντηση:

1. Αν λερώσουμε τα χέρια μας, πού θα πάμε να τα πλύνουμε;
α. στην τουαλέτα **β.** στη βιβλιοθήκη **γ.** στο γραφείο **δ.** στην τάξη

2. Αν έχουμε κάποιο πρόβλημα, πού θα βρούμε τον δάσκαλο ή τη δασκάλα μας στο διάλειμμα;
α. στην τουαλέτα **β.** στη βιβλιοθήκη **γ.** στο γραφείο **δ.** στην τάξη

3. Αν θέλουμε να δανειστούμε ένα βιβλίο, πού θα πάμε;
α. στην τουαλέτα **β.** στη βιβλιοθήκη **γ.** στο γραφείο **δ.** στην τάξη

4. Σε ποιον χώρο κάνουμε μάθημα με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές μας;
α. στην τουαλέτα **β.** στη βιβλιοθήκη **γ.** στο γραφείο **δ.** στην τάξη

Δραστηριότητα

Ας λύσουμε ένα σταυρόλεξο!

Αντιστοιχίζουμε τι βρίσκουμε σε κάθε χώρο του σχολείου.

- τάξη
- αυλή
- μπασκέτες
- βιβλιοθήκη

2. Η συνοικία μου

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

Το σπίτι μου είναι στην οδό Βελανιδιάς 23. Το δικό σου σε ποια οδό είναι;

Το δικό μου είναι στη λεωφόρο του Δάσους.

Ας προσπαθήσουμε να εντοπίσουμε τη διεύθυνση του σχολείου και του σπιτιού μας.

Η διεύθυνση του σχολείου μας είναι: .....

.....

Η διεύθυνση του σπιτιού μας είναι: .....

.....

Αναζήτησε την ιστορία της οδού που βρίσκεται το σπίτι σου. Σε ποια οδό κατοικείς;

Ονομαζόταν πάντοτε έτσι;

Ας βρούμε τη θέση του σχολείου μας!

Πόση ώρα χρειαζόμαστε για να φτάσουμε από το σπίτι μας στο σχολείο περπατώντας;

Ας αναζητήσουμε την ιστορία της οδού που βρίσκεται το σπίτι μας.

Ψάχνω και βρίσκω

Σε ένα χαρτί μεγέθους Α3 σχεδιάζουμε στο κέντρο το σχολείο μας. Στη συνέχεια, χρησιμοποιώντας μικρά τετράγωνα **χρωματιστά** χαρτιά, ας προσπαθήσουμε να τοποθετήσουμε κτίρια, παιδικές χαρές, πλατείες κ.ά. που βρίσκονται γύρω από το σχολείο.

Σκέφτομαι και καταλαβαίνω

Αναρωτηθήκαμε ποτέ για το ποια είναι τα χαρακτηριστικά σημεία της συνοικίας* μας; Σκεφτήκαμε ποτέ γιατί οι άνθρωποι ζουν σε ομάδες φτιάχνοντας πόλεις και χωριά;

Αναζητούμε κι εμείς τα στοιχεία που κάνουν ξεχωριστό τον τόπο μας!

Ας λύσουμε το κρυπτόλεξο!

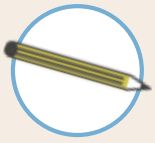

Κυκλώνουμε το σωστό.

1. Είναι το μέρος όπου παιδιά διαφορετικών ηλικιών παίζουν και διασκεδάζουν.

α. γειτονιά **β.** σχολείο **γ.** σπίτι **δ.** παιδική χαρά

2. Είναι το μέρος όπου παιδιά διαφορετικών ηλικιών εκπαιδεύονται και αποκτούν δεξιότητες.
α. γειτονιά **β.** σχολείο **γ.** σπίτι **δ.** παιδική χαρά

3. Είναι το μέρος όπου παιδιά και μεγάλοι ζουν, διασκεδάζουν και δραστηριοποιούνται.
α. γειτονιά **β.** σχολείο **γ.** σπίτι **δ.** παιδική χαρά

4. Είναι το μέρος που μας προσφέρει ασφάλεια και μας βοηθάει να μεγαλώσουμε.
α. γειτονιά **β.** σχολείο **γ.** σπίτι **δ.** παιδική χαρά

Δραστηριότητα

Αντιστοιχίζουμε τη λέξη με τη σωστή έννοια.

Συνοικία •	• **το σημείο που αποτελείται από σπίτια, καταστήματα και δημόσια κτίρια**
Οικοδομικό τετράγωνο •	• **η περιοχή που ζει μια ομάδα ανθρώπων**
Οδός •	• **το μέρος όπου παιδιά διαφορετικών ηλικιών παίζουν**
Παιδική χαρά •	• **κάθε δρόμος έχει ένα διαφορετικό όνομα**

3. Η πόλη ή το χωριό που ζω

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

Το σπίτι μου είναι ανάμεσα σε βουνά. Με βοηθάει να κρύβομαι και να μένω ασφαλής!

Το δικό μου βρίσκεται κοντά σε μια μεγάλη λίμνη με πολλά δέντρα και φυτά. Βρίσκω μέλι και καρπούς που μου αρέσουν πολύ!

Το δικό μας σπίτι πού βρίσκεται; Έχει κοντά θάλασσα, ποτάμι, βουνά;

Πολλοί ζωγράφοι, Έλληνες και ξένοι, έχουν εμπνευστεί από τα τοπία της Ελλάδας. Ας παρατηρήσουμε τις παρακάτω εικόνες και ας εντοπίσουμε ομοιότητες και διαφορές.

Κυκλώνουμε την εικόνα που μοιάζει με τον δικό μας τόπο.

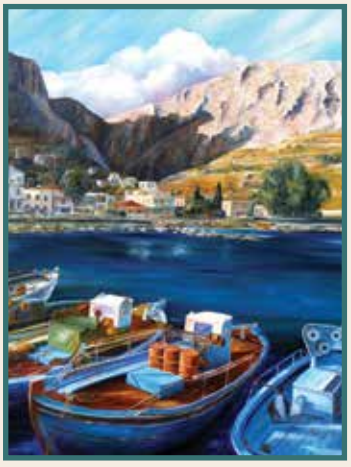

"Δασκαλόπετρα"
Αντώνης Τσατσαρώνης

"Άβατο Αναβάτου, στο χρώμα μπλε"
Αντώνης Τσατσαρώνης

Ψάχνω και βρίσκω

Γράφουμε το όνομα της περιοχής μας και αναζητούμε χαρακτηριστικές φωτογραφίες. Στη συνέχεια, τις εκτυπώνουμε και κάνουμε ένα κολάζ.

.....

Σκέφτομαι και καταλαβαίνω

Βουνά, λίμνες, πεδιάδες*, λόφοι, νησιά και ποτάμια αποτελούν τα μορφολογικά χαρακτηριστικά ενός τόπου. Τα μορφολογικά χαρακτηριστικά κατατάσσουν ένα τόπο σε ορεινό, πεδινό ή παραθαλάσσιο.

Κυκλώνουμε τη σωστή απάντηση.

1. Ζούμε σε μια περιοχή που βρέχεται από θάλασσα.

Αυτή η περιοχή είναι:

α. πεδινή **β.** ορεινή **γ.** παραθαλάσσια

2. Ζούμε σε μια περιοχή που περιτριγυρίζεται από βουνά.

Αυτή η περιοχή είναι:

α. πεδινή **β.** ορεινή **γ.** παραθαλάσσια

3. Ζούμε σε μια περιοχή που είναι χωρισμένη ανάμεσα σε κάμπους.
Αυτή η περιοχή είναι:

α. πεδινή **β.** ορεινή **γ.** παραθαλάσσια

Δραστηριότητες

Συμπληρώνουμε τις προτάσεις.

α. Μια περιοχή που βρίσκεται κοντά σε θάλασσα ονομάζεται:

.....

β. Μια περιοχή που είναι χτισμένη ανάμεσα σε βουνά ονομάζεται:

.....

γ. Μια περιοχή που είναι χτισμένη σε κάμπο ονομάζεται:

.....

Αντιστοιχίζουμε τις εικόνες με τις σωστές λέξεις.

βουνό ■ λίμνη ■ θάλασσα ■ πεδιάδα ■ ποτάμι ■

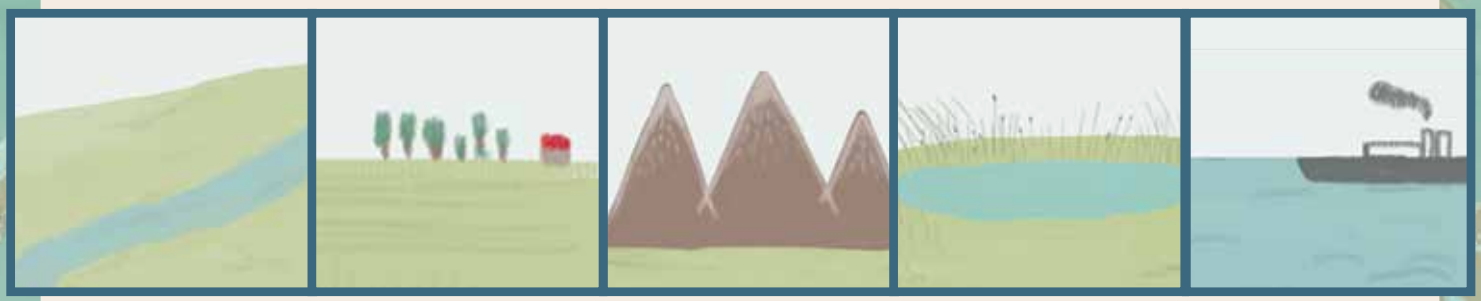

Τι έμαθα σε αυτήν την ενότητα;

Μπορείς να θυμηθείς ποια είναι τα μορφολογικά χαρακτηριστικά ενός τόπου;

Μπορείς να θυμηθείς ποια είναι τα μορφολογικά χαρακτηριστικά ενός τόπου;

Ας θυμηθούμε τι μάθαμε!

Το περιβάλλον στο οποίο ζούμε αποτελείται από το σπίτι μας, το σχολείο, την παιδική χαρά και τα υπόλοιπα μέρη όπου κινούμαστε και ζούμε. Ο τόπος μας μπορεί να είναι το χωριό ή η πόλη όπου ζούμε και μεγαλώνουμε. Κάθε τόπος έχει τα δικά του ξεχωριστά μορφολογικά χαρακτηριστικά.

ΓΛΩΣΣΑΡΙ

Πεδιάδα: επίπεδη έκταση γης.
Συνοικία: τμήμα μιας πόλης όπου ζει ένα σύνολο ανθρώπων.

2η Θεματική Ενότητα

Αλλαγές στον ουρανό και στη Γη του τόπου μου

Σε αυτήν την ενότητα:

- ***Θα εντοπίσουμε τη θέση του Ήλιου και τις αλλαγές που γίνονται στη διάρκεια της ημέρας.***
- ***Θα εντοπίσουμε τεχνητά έργα και άλλες επεμβάσεις του ανθρώπου στον τόπο μας.***

ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. *Φτιάχνουμε μια λίστα που να καταγράφει τις δραστηριότητες που κάνουμε κάθε ώρα της ημέρας. Πώς μας επηρεάζει ο Ήλιος στις δραστηριότητές μας;*
2. *Αναζητούμε στοιχεία που δείχνουν ότι οι άνθρωποι του τόπου μας δημιούργησαν τεχνητά έργα (π.χ. λιμάνι, γέφυρα, σημαντικά μνημεία) για να βελτιώσουν τη ζωή στον τόπο που ζούμε.*

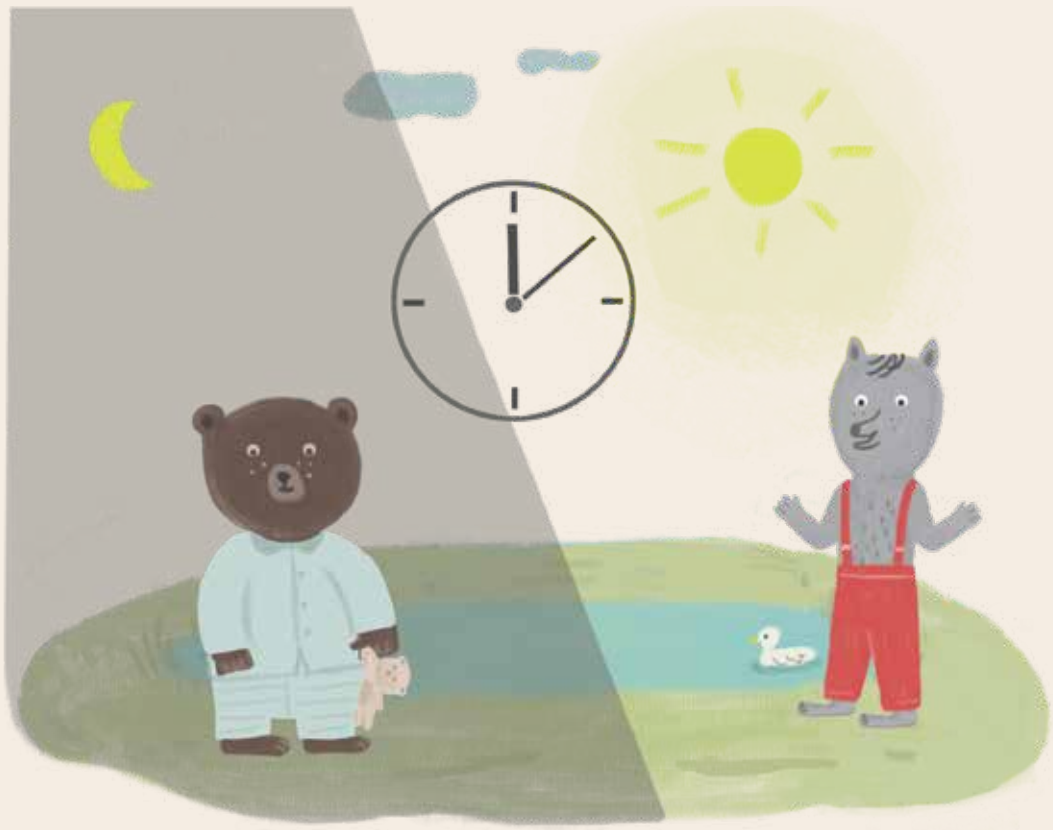

Λέξεις - κλειδιά

πλανήτης, Γη, περιστροφή,
Ανατολή, Δύση, Βορράς, Νότος, πυξίδα,
δρόμοι, γέφυρα, λιμάνι, αεροδρόμιο,
φυσικό και τεχνητό περιβάλλον,
περιβαλλοντικά προβλήματα

1. Ο Ήλιος. Εναλλαγή ημέρας και νύχτας

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

Κάθε πρωί που ξυπνάμε, κοιτάμε τον ουρανό. Ο Ήλιος ξεκινάει πάντα από το ίδιο σημείο. Γιατί συμβαίνει αυτό;

Ας δούμε τις αλλαγές στις θέσεις του ήλιου κατά τη διάρκεια της ημέρας

Κάθε πρωί, στον πλανήτη μας, ο Ήλιος, ξεκινάει από την Ανατολή. Αλήθεια, ο Ήλιος μετακινείται ή ο πλανήτης μας και μαζί του κι εμείς;

Ποιες δραστηριότητες κάνουμε κατά τη διάρκεια της ημέρας; Βάζουμε σε **κόκκινο κύκλο** τις δραστηριότητες που κάνουμε κατά τη διάρκεια της ημέρας και σε **μπλε κύκλο** τις δραστηριότητες που κάνουμε το βράδυ.

Ψάχνω και βρίσκω

Χρησιμοποιώντας έναν φακό και μια μπάλα ας δημιουργήσουμε έναν κύκλο. Στη συνέχεια, ας τοποθετήσουμε τον φακό στη μέση του κύκλου και απέναντι ακριβώς ας τοποθετήσουμε την μπάλα.

Χωρίς να μετακινήσουμε την μπάλα, τη γυρίζουμε γύρω γύρω. Τι παρατηρούμε;

Στη συνέχεια, μετακινούμε την μπάλα πάνω στον κύκλο συνεχίζοντας να την περιστρέφουμε γύρω από τον εαυτό της. Τώρα, τι παρατηρούμε;

Ο πλανήτης μας, η Γη, όπως και οι άλλοι πλανήτες κινούνται γύρω από τον Ήλιο.

Ο ουρανός μας φαίνεται να μην αλλάζει, όμως υπάρχουν αλλαγές που μπορούμε να παρατηρήσουμε.

Έχουμε παρατηρήσει αλλαγές στον ουρανό της περιοχής μας μέσα στη μέρα;

Φωτογραφίζουμε ή ζωγραφίζουμε τη σκιά ενός δέντρου ή ενός σταθερού στοιχείου στην αυλή του σχολείου στις **8:30**, στις **11:00** και στις **12:30**, λίγο πριν φύγουμε από το σχολείο. Τι παρατηρούμε;

8:30	11:00	12:30

Μπορούμε να τοποθετήσουμε με την ομάδα μας χαρτί του μέτρου στην αυλή και με χρωματιστό μαρκαδόρο να σημειώσουμε τις αλλαγές στη σκιά των αντικειμένων κατά τη διάρκεια της ημέρας.
Ας κάνουμε την ίδια δραστηριότητα και με άλλα στοιχεία της αυλής.

Ας φτιάξουμε ένα ηλιακό ρολόι*!
Χρησιμοποιούμε μια ξύλινη βέργα και μια σταθερή επιφάνεια (χαρτόνι) για να παρατηρήσουμε την αλλαγή στη θέση της Γης μέσα στην ημέρα. Τοποθετούμε την κατασκευή μας στην αυλή του σχολείου σε φωτεινό σημείο.

Ας δούμε εδώ την κατασκευή!

Σκέφτομαι και καταλαβαίνω

Ο Ήλιος είναι το αστέρι του πλανητικού μας συστήματος που μας δίνει ζωή!

Η Γη χρειάζεται μια ολόκληρη ημέρα, 24 ώρες δηλαδή, για μια περιστροφή* γύρω από τον εαυτό της. Εσύ πόσο γρήγορα μπορείς να περιστραφείς γύρω από τον εαυτό σου;

Η περιστροφή της Γης γύρω από τον εαυτό της ευθύνεται για την εναλλαγή* ημέρας και νύχτας.

Ας προσπαθήσουμε να τραγουδήσουμε το ποίημα!

★ Ο άνθρωπος έχει κατασκευάσει εργαλεία για να παρατηρεί και να μελετά τον ουρανό. Ένα από αυτά είναι και το τηλεσκόπιο*.

Πώς μοιάζει το φεγγάρι το βράδυ;

Το μαγικό μάτι στον ουρανό!

Ας φτιάξουμε το ημερολόγιο του φεγγαριού χρησιμοποιώντας μπισκότα με κρέμα!

★ Η Γη κινείται κάνοντας 2 κινήσεις.
Κινείται γύρω από τον εαυτό της και γύρω από τον Ήλιο.

★ Η κίνηση γύρω από τον εαυτό της ονομάζεται περιστροφή και χρειάζεται 24 ώρες για να πραγματοποιηθεί.

★ Στην περιστροφή της Γης γύρω από τον εαυτό της οφείλεται η εναλλαγή ημέρας και νύχτας.

Το μοντέλο της Γης που κινείται γύρω από τον Ήλιο

Δραστηριότητες

Συμπληρώνουμε με μία λέξη:

1. Η Γη κινείται γύρω από .....

2. Η κίνηση γύρω από τον εαυτό της ονομάζεται .....

3. Ο Ήλιος είναι το ..... του πλανητικού μας συστήματος.

Αντιστοιχίζουμε με τις σωστές λέξεις:

Ήλιος •	• περιστροφή
Γη •	• αστέρι
Ημέρα - νύχτα •	• πλανήτης

Πλανήτης ή αστέρι;

2. Τα σημεία του ορίζοντα

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

Ανατολή, Δύση, Βορράς, Νότος. Ανοίγοντας τα χέρια μου και κοιτάζοντας τον Ήλιο μπορώ να εντοπίσω τη θέση μου!

Ας προσπαθήσουμε κι εμείς να εντοπίσουμε τον Βορρά, τον Νότο, την Ανατολή και τη Δύση στην αυλή του σχολείου μας. Κόβουμε 4 βέλη από χαρτόνι και τα τοποθετούμε γύρω μας.

Ψάχνω και βρίσκω

Αφού κόψουμε την εικόνα με την Μπέρι η οποία βρίσκεται στο τέλος του βιβλίου, ας την τοποθετήσουμε σε διαφορετικά σημεία της εικόνας. Περιγράφουμε κάθε φορά πού βρίσκονται τα σημεία της εικόνας σε σχέση με την Μπέρι (π.χ. τα βουνά είναι βόρεια από την Μπέρι και οι λόφοι νότια αν την τοποθετήσουμε στη λίμνη).

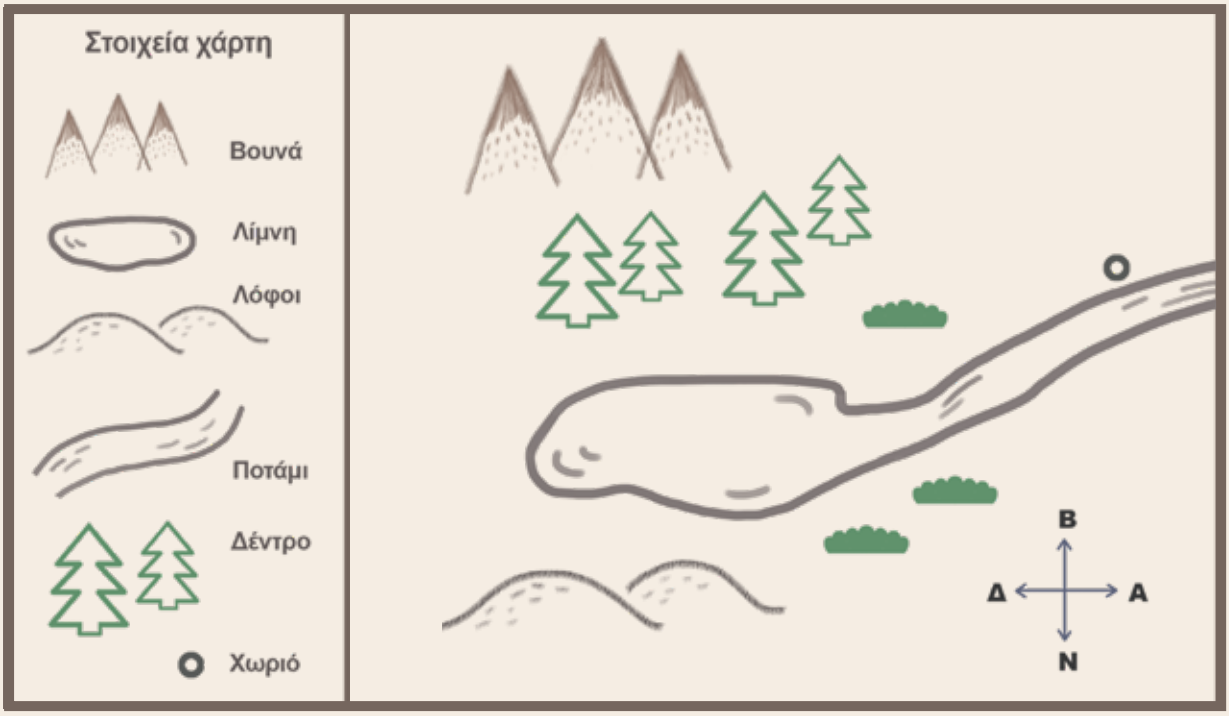

Είναι διασκεδαστικό να εντοπίζεις τα σημεία του ορίζοντα σε όποιον χώρο και αν βρίσκεσαι!

Γράφουμε σε 4 καρτέλες τα σημεία του ορίζοντα και τα τοποθετούμε στην τάξη μας. Ας προσπαθήσουμε να εντοπίσουμε τον Ήλιο, για μπορέσουμε να βρούμε την Ανατολή και τη Δύση. Τώρα, ξέρουμε τον προσανατολισμό της τάξης μας, των θρανίων ακόμη και του πίνακα!

Σκέφτομαι και καταλαβαίνω

Στο δάσος μπορώ να παρατηρήσω τον ουρανό για να προσανατολιστώ.

Όταν είμαι κοντά σε λίμνη ή ποτάμι, μπορώ να εντοπίσω πιο εύκολα τον Βορρά.

★ Υπάρχουν εργαλεία που μπορούμε να κατασκευάσουμε για εντοπίσουμε τη θέση μας. Ένα από τα πιο παλιά εργαλεία είναι η πυξίδα. Η πυξίδα δείχνει σταθερά τον Βορρά κι εμείς μπορούμε να εντοπίσουμε τα υπόλοιπα σημεία του ορίζοντα.

★ Ο ουρανός αποτελείται από έναν ατελείωτο κενό χώρο γεμάτο αστέρια, γαλαξίες και πλανήτες.

Δραστηριότητα

Συμπληρώνουμε τις λέξεις: Ανατολή, Δύση, Νότος, Βορράς.

3. Τεχνητά έργα

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

Από τότε που ήρθαν οι άνθρωποι πιο κοντά σε εμάς έχουν γίνει πολλές αλλαγές!

Πολλά έργα που δεν έχουν σχέση με το φυσικό περιβάλλον δημιουργήθηκαν από τον άνθρωπο!

Με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές μας ας κάνουμε μια βόλτα γύρω από το σχολείο μας και ας παρατηρήσουμε τι έχει δημιουργήσει η φύση και τι έχει δημιουργήσει ο άνθρωπος. **Ας τραβήξουμε και φωτογραφίες!**

Ψάχνω και βρίσκω

Κάτω από κάθε φωτογραφία κυκλώνουμε το **Φ** για τα φυσικά έργα ή το **Τ** για τα τεχνητά.

Φ Τ | Φ Τ | Φ Τ | Φ Τ | Φ Τ

Μετά από μια καταιγίδα, ας επισκεφθούμε την κοντινή πλατεία ή το κοντινό πάρκο του σχολείου μας. Ας προσπαθήσουμε να εντοπίσουμε τις αλλαγές που έχουν συμβεί.

Τα φώτα της πόλης έχουν αρχίσει να ενοχλούν όλα τα ζώα. Κι εμένα με ενοχλούν το βράδυ και συχνά χάνω τον προσανατολισμό μου!

STEM

Η Μπέρι θέλει να πάει στο σπίτι του Γούλφι, αλλά θα πρέπει να περάσει ένα ποτάμι. Πώς θα το περάσει χωρίς να βραχεί;
Χωριζόμαστε σε ομάδες και κάθε ομάδα χρησιμοποιεί διαφορετικά υλικά είτε για να κατασκευάσει μια γέφυρα είτε για να κατασκευάσει

ένα πλωτό μέσο, ώστε να περάσουν απέναντι με ασφάλεια και χωρίς να βραχούν.

Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε υλικά όπως:
γλωσσοπίεστρα, καλαμάκια, πέτρες ή βότσαλα, τουβλάκια, ρολά από χαρτί υγείας ή κουζίνας κ.ά.

Χτίζουμε γέφυρες!

Μπέρι, οι άνθρωποι έχουν βάλει αυτούς τους ανεμόμυλους στα βουνά για να παίζουν;

Όχι, Γούλφι, χρησιμοποιούν τον αέρα για να πάρουν ενέργεια για τις δραστηριότητές τους!

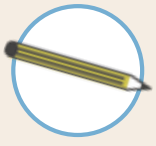

Ξέρουμε άλλους τρόπους που ο άνθρωπος παράγει ενέργεια;
Βάζουμε σε κύκλο τις εικόνες που δείχνουν τρόπους παραγωγής ενέργειας.

Ποιος από τους παραπάνω τρόπους πιστεύεις ότι είναι πιο ασφαλής και δε δημιουργεί προβλήματα στο περιβάλλον;

★ Τα έργα που έχει δημιουργήσει η φύση ονομάζονται φυσικά.
★ Τα έργα που έχει δημιουργήσει ο άνθρωπος ονομάζονται τεχνητά.

Πού μας βοηθούν τα φυσικά και πού τα τεχνητά έργα στη ζωή μας;

Σκέφτομαι και καταλαβαίνω

Προσπαθούμε να θυμηθούμε τα παρακάτω:

★ Από τον αέρα παράγουμε την αιολική ενέργεια.
★ Από τον Ήλιο παράγουμε την ηλιακή ενέργεια.
★ Από τη δύναμη του νερού παράγουμε την υδροηλεκτρική ενέργεια.

Βάζουμε σε κύκλο το σωστό.

1. Στα νησιά ο άνεμος είναι πολύ δυνατός και γι' αυτό χρησιμοποιείται η…

α. ηλιακή ενέργεια **β.** υδροηλεκτρική ενέργεια **γ.** αιολική ενέργεια

2. Σε πολλά χωράφια παρατηρούμε συλλέκτες-πάνελ, που εκμεταλλεύονται την…

α. ηλιακή ενέργεια **β.** υδροηλεκτρική ενέργεια **γ.** αιολική ενέργεια

Δραστηριότητα

Συμπληρώνουμε τα κενά με τις λέξεις στην παρένθεση:
(Ήλιο, νερού, αέρα)

Από τον ..... παράγουμε την αιολική ενέργεια.

Από τον ..... παράγουμε την ηλιακή ενέργεια.

Από τη δύναμη του ..... παράγουμε την υδροηλεκτρική ενέργεια.

4. Προβλήματα από τις παρεμβάσεις του ανθρώπου

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

Κοίτα, Μπέρι, πόσοι θησαυροί υπάρχουν στη θάλασσα!

Δεν είναι θησαυροί, Γούλφι. Ρύπανση ονομάζεται. Προκαλείται από τους ανθρώπους, οι οποίοι δεν ανακυκλώνουν* τα σκουπίδια τους!

Και στο δάσος μας έχω δει απορρίμματα*, αλλά και το νερό της βροχής δεν απορροφάται από το έδαφος μετά από τις περσινές πυρκαγιές...

Έχουμε παρατηρήσει περιβαλλοντικά προβλήματα στον τόπο μας; Ας συζητήσουμε στην τάξη για τα περιβαλλοντικά προβλήματα που παρατηρούμε στην περιοχή μας.

Ψάχνω και βρίσκω

Ας δούμε τις παρακάτω εικόνες και ας περιγράψουμε τα προβλήματα του περιβάλλοντος που παρουσιάζουν.

★ Οι άνθρωποι σε όλο τον κόσμο μάχονται για τα περιβαλλοντικά προβλήματα του τόπου τους. Στην εικόνα βλέπουμε ανθρώπους που διαδηλώνουν* για την κλιματική αλλαγή*.

Ας φτιάξουμε αφίσες για την ενημέρωση των προβλημάτων του τόπου μας ή του πλανήτη μας, όπως στις εικόνες του QR

Ας λύσουμε το κρυπτόλεξο!
(ανακυκλώνω, αφίσα, απορρίμματα, ευθύνη)

Φ	Γ	Α	Π	Ο	Ρ	Ρ	Ι	Μ	Μ	Α	Τ	Α	Τ	Β
Ν	Α	Ι	Ο	Π	Σ	Ζ	Ε	Υ	Θ	Υ	Ν	Η	Α	Ο
Α	Ν	Α	Κ	Υ	Κ	Λ	Ω	Ν	Ω	Π	Σ	Θ	Υ	Γ
Π	Ε	Ρ	Ζ	Χ	Μ	Ψ	Τ	Φ	Ε	Α	Φ	Ι	Σ	Α

★ Οι ανθρώπινες δραστηριότητες μπορούν να προκαλέσουν προβλήματα στο περιβάλλον.

★ Η προστασία του περιβάλλοντος είναι ευθύνη όλων των ανθρώπων, των Δήμων και των κρατών.

Σκέφτομαι και καταλαβαίνω

Κυκλώνουμε το **Σ** αν η πρόταση είναι σωστή ή **Λ** αν είναι λανθασμένη.

1. Οι ανθρώπινες δραστηριότητες μπορούν να προκαλέσουν προβλήματα στο περιβάλλον. **Σ** **Λ**
2. Τα σκουπίδια προκαλούν περιβαλλοντικά προβλήματα. **Σ** **Λ**
3. Μόνο τα ζώα μπορούν να προστατέψουν το περιβάλλον. **Σ** **Λ**
4. Μόνο στη θάλασσα μπορεί να υπάρξει περιβαλλοντική ρύπανση. **Σ** **Λ**

Τώρα μπορούμε να καταλάβουμε πώς δημιουργούνται τα περιβαλλοντικά προβλήματα; Ας βρούμε ποιες δραστηριότητες του ανθρώπου μπορούν να προκαλέσουν προβλήματα στο περιβάλλον. Με ποιους τρόπους μπορούμε να βοηθήσουμε το περιβάλλον;

Δραστηριότητα

Ας κάνουμε και αυτήν τη δραστηριότητα!

Συμπληρώνουμε τα κενά με τις λέξεις στην παρένθεση:
(Ο άνθρωπος, Η προστασία, Τα σκουπίδια)

α. ..... του περιβάλλοντος είναι ευθύνη όλων μας.

β. ..... προκαλούν προβλήματα στη θαλάσσια ζωή.

γ. ..... πρέπει να φροντίζει το περιβάλλον του.

Τι έμαθα σε αυτήν την ενότητα;

Ας λύσουμε το σταυρόλεξο!

Τώρα μπορείς να εντοπίζεις και τις αλλαγές που γίνονται κατά τη διάρκεια της ημέρας;

Ποια είναι τα τεχνητά έργα και οι επεμβάσεις του ανθρώπου στον τόπο μας;

Μπορείς να θυμηθείς τα είδη ενέργειας που υπάρχουν;

Ας θυμηθούμε τι μάθαμε!

Η Γη κινείται κάνοντας 2 κινήσεις. Κινείται γύρω από τον εαυτό της και γύρω από τον Ήλιο. Η κίνηση γύρω από τον εαυτό της ονομάζεται περιστροφή και χρειάζεται 24 ώρες για να πραγματοποιηθεί. Στην περιστροφή οφείλεται η εναλλαγή ημέρας και νύχτας. Την κίνηση αυτή δεν την αντιλαμβανόμαστε, επειδή κινούμαστε μαζί με τη Γη. Τα σημεία του ορίζοντα είναι ο Βορράς, ο Νότος, η Ανατολή και η Δύση.
Η πυξίδα είναι ένα επιστημονικό εργαλείο που μας βοηθάει στον προσανατολισμό.
Τα τεχνητά έργα είναι τα έργα που έχει δημιουργήσει ο άνθρωπος και τα φυσικά αυτά που έχει δημιουργήσει η φύση. Από τον αέρα παράγουμε την αιολική ενέργεια, από τον Ήλιο παράγουμε την ηλιακή ενέργεια και από τη δύναμη του νερού παράγουμε την υδροηλεκτρική ενέργεια. Οι ανθρώπινες δραστηριότητες μπορούν να προκαλέσουν προβλήματα στο περιβάλλον.

ΓΛΩΣΣΑΡΙ

Ανακυκλώνω: χρησιμοποιώ ξανά υλικά που διαφορετικά θα πετούσα, μετατρέποντάς τα σε νέα.
Απορρίμματα: σκουπίδια.
Διαδηλώνω: συμμετέχω σε μια συγκέντρωση ή πορεία μαζί με άλλους ανθρώπους για να εκφράσω τη γνώμη μου ή να διαμαρτυρηθώ για κάτι.
Εναλλαγή: η διαδοχική αλλαγή και αντικατάσταση του ενός με το άλλο.
Ηλιακό ρολόι: ρολόι που λειτουργεί με το φως του Ήλιου.
Κλιματική αλλαγή: το κλίμα της Γης αλλάζει με το πέρασμα του χρόνου. Η Γη γίνεται πιο ζεστή, ο καιρός είναι πιο ακραίος και οι βροχές δεν είναι όπως παλιά.
Περιστροφή: η κίνηση της Γης γύρω από τον εαυτό της.
Τηλεσκόπιο: ένα όργανο που μας βοηθά να βλέπουμε πράγματα που είναι πολύ μακριά, όπως τα αστέρια και το φεγγάρι.

3η Θεματική Ενότητα

Ο καιρός και οι εποχές στον τόπο που ζω

Σε αυτήν την ενότητα:

- ***Θα αντιστοιχίσουμε σημαντικές γιορτές σε σχέση με την κάθε εποχή.***
- ***Θα συγκρίνουμε την ενδυμασία σε σχέση με την εποχή και τον καιρό.***

ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. *Αναζητούμε ξεχωριστά έθιμα του τόπου μας και περιγράφουμε πώς συνδέονται με τις εποχές και τον καιρό του τόπου μας.*
2. *Πώς αλλάζουν τα ρούχα που φοράμε ανάλογα με τις εποχές του χρόνου; Φτιάχνουμε ένα μικρό βιβλιαράκι (lapbook) για να δείξουμε ποια ρούχα φοράμε σε κάθε εποχή (άνοιξη, καλοκαίρι, φθινόπωρο, χειμώνα).*

Λέξεις - κλειδιά

ηλιοφάνεια, συννεφιά, καταιγίδα, άνεμος, βροχή, χαλάζι, χιόνι

1. Καιρικά φαινόμενα

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

Μπέρι, γιατί φοράς το σωσίβιό σου; Μήπως πρέπει να φορέσεις αδιάβροχο;

Ο καιρός από περιοχή σε περιοχή και από χώρα σε χώρα είναι διαφορετικός!

★ Ο καιρός είναι οι αλλαγές που βλέπουμε και νιώθουμε στο εξωτερικό περιβάλλον κάθε μέρα. Ο καιρός αλλάζει από τόπο σε τόπο.

★ Βροχή, ήλιος, αστραπές και χαλάζι είναι μερικά από τα καιρικά φαινόμενα που μπορούμε να παρατηρήσουμε.

Ας παρατηρήσουμε τις εικόνες και ας περιγράψουμε τα καιρικά φαινόμενα* που εντοπίζουμε.

Μπορούμε να παρατηρήσουμε ομοιότητες και διαφορές με τον καιρό του τόπου μας;

Ψάχνω και βρίσκω

Πόσο μου αρέσει η βροχή!
Εσένα, Γούλφι;

Μου αρέσει η μυρωδιά που έχει το χώμα και τα φύλλα των δέντρων όταν βρέχει. Δε μου αρέσει όμως να βρέχομαι!

★ Όταν συγκεντρώνονται σύννεφα στον ουρανό και ο ουρανός γίνεται γκρίζος, μπορεί να ξεκινήσει βροχή.

Ας φτιάξουμε τη δική μας βροχή στο ποτήρι και ας παρατηρήσουμε πώς το νερό πέφτει από τα σύννεφα και μαζεύεται στην ατμόσφαιρα!

Αρχικά, σε ένα διάφανο ποτήρι τοποθετούμε νερό ως τη μέση. Στη συνέχεια, βάζουμε αφρό ξυρίσματος. Σε ένα άλλο ποτήρι έχουμε διαλύσει μπλε χρώμα ζωγραφικής ή ζαχαροπλαστικής. Με μία σύριγγα ή μία πιπέτα γεμίζουμε το χρωματισμένο νερό και το ρίχνουμε πάνω από τον αφρό ξυρίσματος. Σταδιακά, παρατηρούμε το νερό κάτω από τον αφρό ξυρίσματος, το οποίο αλλάζει χρώμα!

Μου αρέσει ο ήλιος γιατί με ζεσταίνει!

Μου αρέσει να βλέπω το ουράνιο τόξο μετά τη βροχή!

Ποιο καιρικό φαινόμενο μας αρέσει πιο πολύ; Ποια καιρικά φαινόμενα συνήθως παρατηρούμε στον τόπο που ζούμε; Πώς δημιουργούνται;

Ας δημιουργήσουμε ουράνιο τόξο!

Πόσο διαφορετικός είναι ο καιρός κάθε μέρα!

Στην πόλη μου βρέχει πολύ συχνά. Στον δικό σου τόπο τι καιρό κάνει σε μια εβδομάδα;

Κόβουμε και κολλάμε στον παρακάτω πίνακα ένα σύμβολο που βρίσκεται στις τελευταίες σελίδες του βιβλίου μας για τον καιρό κάθε ημέρας της εβδομάδας.

Ημέρα	Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη
Καιρός				

Ημέρα	Παρασκευή	Σάββατο	Κυριακή
Καιρός			

Μπορούμε να κάνουμε τη δραστηριότητα αυτή για έναν μήνα και, στη συνέχεια, να μετρήσουμε τις μέρες που εμφανίστηκε το κάθε φαινόμενο.

Αφού παρατηρήσουμε τα σύμβολα που κολλήσαμε, τα οποία μας δείχνουν τον καιρό, ας φτιάξουμε το δικό μας δελτίο καιρού για τη σημερινή ημέρα.

Ας γίνουμε μετεωρολόγοι!

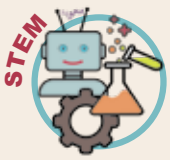

Ας κατασκευάσουμε μία ομπρελοθήκη!

Πόση βροχή έριξε σήμερα, Γούλφι! Η ομπρέλα μου είναι μούσκεμα!

Να την αφήσεις έξω από το σχολείο, Μπέρι, γιατί θα γεμίσουμε νερά!

Μα μπορεί να τη χάσω! Τι θα έλεγες αν φτιάχναμε ένα κουτί για να τις αποθηκεύουμε στην τάξη όταν βρέχει;

Σκέφτομαι και καταλαβαίνω

Τώρα ξέρουμε ότι υπάρχουν διαφορετικά καιρικά φαινόμενα. Μπορούμε να εντοπίσουμε και να περιγράψουμε μια ημέρα σύμφωνα με τον καιρό που έχει;

★ *Ο ήλιος, τα σύννεφα, η βροχή, το χιόνι είναι μερικά από τα καιρικά φαινόμενα που παρατηρούμε.*

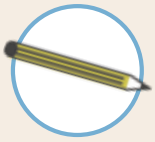

Κυκλώνουμε το σωστό:

1. Όταν σταματήσει η βροχή, στον ουρανό εμφανίζεται…
α. χιόνι **β.** βροχή **γ.** ουράνιο τόξο **δ.** ήλιος

2. Όταν ο ουρανός είναι συννεφιασμένος, συχνά ξεκινάει…
α. χιόνι **β.** βροχή **γ.** ουράνιο τόξο **δ.** ήλιος

3. Όταν η θερμοκρασία είναι χαμηλή, το νερό της βροχής μπορεί να μετατραπεί σε…
α. χιόνι **β.** βροχή **γ.** ουράνιο τόξο **δ.** ήλιο

4. Μας ζεσταίνει και λάμπει στον ουρανό:
α. χιόνι **β.** βροχή **γ.**ουράνιο τόξο **δ.** ήλιος

Ας λύσουμε το κρυπτόλεξο!

Δραστηριότητα

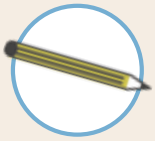

Συμπληρώνουμε τα κενά με τις λέξεις στην παρένθεση:
(βροχή, φαινόμενα, δελτίο)

Το ..... καιρού μας ενημερώνει για τον καιρό της επόμενης ημέρας.

Μερικά από τα καιρικά ..... είναι ο ήλιος, η βροχή, η συννεφιά και το χαλάζι.

Όταν έχει ....., κρατάμε ομπρέλα.

2. Καιρός και εποχές

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

Πόσο μου αρέσει το καλοκαίρι!

Εμένα η αγαπημένη μου εποχή είναι το φθινόπωρο που αρχίζουν τα σχολεία!

★ Ο χρόνος χωρίζεται σε 4 εποχές:
το φθινόπωρο, τον χειμώνα, την άνοιξη και το καλοκαίρι.

Ποια είναι η αγαπημένη μας εποχή;
Μπορούμε να εντοπίσουμε τις εποχές στις παρακάτω εικόνες;

Ψάχνω και βρίσκω

Γούλφι, πώς καταλαβαίνουμε ότι αλλάζουν οι εποχές;

Είναι απλό! Βλέπεις τη φύση γύρω σου που αλλάζει κι αυτή!

Ας παρατηρήσουμε τι συμβαίνει στην αυλή του σχολείου μας όταν αλλάζουν οι εποχές.

Ας παρατηρήσουμε το δέντρο πώς μεταμορφώνεται καθώς αλλάζουν οι εποχές. Σε ποια εποχή ανήκει κάθε κομμάτι του δέντρου;

Μπορούμε στον τοίχο της τάξης μας να φτιάξουμε με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές μας ένα δέντρο που αλλάζει σύμφωνα με τις εποχές!

Σκέφτομαι και καταλαβαίνω

★ *Ο χρόνος χωρίζεται σε 4 εποχές. Κάθε εποχή έχει 3 μήνες. Ο χρόνος έχει συνολικά 12 μήνες.*

Κυκλώνουμε το σωστό.

1. Οι μήνες του φθινοπώρου είναι:

α. Δεκέμβριος, Ιανουάριος, Φεβρουάριος
β. Σεπτέμβριος, Οκτώβριος, Νοέμβριος
γ. Μάρτιος, Απρίλιος, Μάιος
δ. Ιούνιος, Ιούλιος, Αύγουστος

2. Οι μήνες του καλοκαιριού είναι:

α. Δεκέμβριος, Ιανουάριος, Φεβρουάριος
β. Σεπτέμβριος, Οκτώβριος, Νοέμβριος
γ. Μάρτιος, Απρίλιος, Μάιος
δ. Ιούνιος, Ιούλιος, Αύγουστος

3. Οι μήνες του χειμώνα είναι:

α. Δεκέμβριος, Ιανουάριος, Φεβρουάριος
β. Σεπτέμβριος, Οκτώβριος, Νοέμβριος
γ. Μάρτιος, Απρίλιος, Μάιος
δ. Ιούνιος, Ιούλιος, Αύγουστος

4. Οι μήνες της άνοιξης είναι:

α. Δεκέμβριος, Ιανουάριος, Φεβρουάριος
β. Σεπτέμβριος, Οκτώβριος, Νοέμβριος
γ. Μάρτιος, Απρίλιος, Μάιος
δ. Ιούνιος, Ιούλιος, Αύγουστος

Δραστηριότητες

1. Συμπληρώνουμε τα κενά:

Οι μήνες είναι ..... και οι εποχές .....

Κάθε εποχή έχει ..... μήνες.

2. Γράφουμε τις εποχές:

.....

3. Ρούχα και γιορτές σύμφωνα με τις εποχές

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

Μου αρέσει να κολυμπάω στη θάλασσα!

Κι εμένα μου αρέσει να τρώω καρπούζι και παγωτά!

Τι μας αρέσει να κάνουμε το καλοκαίρι; Τι μας αρέσει να κάνουμε τις άλλες εποχές του χρόνου; Παρακάτω παρατηρούμε δραστηριότητες των ανθρώπων μέσα στον χρόνο. Ας συζητήσουμε σε ποια εποχή ανήκει η κάθε δραστηριότητα.

Ας δούμε και άλλες εικόνες!

Ποια είναι η δική μας αγαπημένη δραστηριότητα; Σχεδιάζουμε τη δική μας αγαπημένη εποχή και τη δραστηριότητα που μας αρέσει να κάνουμε.

Ψάχνω και βρίσκω

Κάθε εποχή έχει διάφορες γιορτές,
που είναι σκορπισμένες μέσα στους μήνες!

Εμείς οι αρκούδες έχουμε τη γιορτή
του μελιού, που τη γιορτάζουμε την άνοιξη!

Ποιες γιορτές έχουμε στον τόπο μας;
Βάζουμε κάτω από κάθε εικόνα την εποχή που τη γιορτάζουμε.

.....

.....

.....

.....

Τώρα, μπορούμε να περιγράψουμε τις εικόνες και τι εορτάζεται σε καθεμία από αυτές;

Σκέφτομαι και καταλαβαίνω

Γούλφι, υπάρχουν γιορτές που τις γιορτάζουμε όλοι, αλλά και κάποιες όπως τα γενέθλιά μας, που τις γιορτάζουμε μόνο εμείς!

Εγώ έχω γενέθλια τον Νοέμβριο. Εσύ πότε έχεις, Μπέρι;

Τα δικά μου γενέθλια είναι τον Μάιο, στην καρδιά της άνοιξης και των λουλουδιών!

Γράφουμε τον μήνα που έχουμε γενέθλια. Σε ποια εποχή ανήκει ο μήνας;
Αν θέλουμε, βάζουμε και τη φωτογραφία μας!

.....

Κάθε εποχή, έχει τα δικά της χαρακτηριστικά. Ο χειμώνας, για παράδειγμα, έχει κρύο, χιόνια σε πολλές περιοχές και βροχές. Έτσι, τον χειμώνα χρειαζόμαστε ζεστά ρούχα!

Αντίθετα, το καλοκαίρι έχει ζεστό καιρό με ήλιο, οπότε φοράμε ρούχα που δε μας ζεσταίνουν!

Ντύνουμε τον Γούλφι και την Μπέρι σύμφωνα με τις εποχές.

άνοιξη

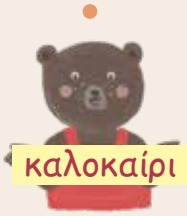

καλοκαίρι

φθινόπωρο

χειμώνας

Δραστηριότητα

Συμπληρώνουμε το εικονόλεξο με τις γιορτές.

.....

STEM

Ας κάνουμε και αυτήν τη δραστηριότητα

Μπέρι, πώς είναι ο καιρός σε κάθε εποχή;

Ο καιρός εξαρτάται από το πόσο κοντά είναι η Γη στον Ήλιο.

Και πώς μπορώ να το καταλάβω κι εγώ;

Έλα να κάνουμε ένα πείραμα!

Τοποθετούμε στο κέντρο του θρανίου μας έναν φακό. Γύρω από τον φακό φτιάχνουμε έναν κύκλο με μολύβι. Παίρνουμε 4 μπαλάκια και τα τοποθετούμε έτσι που να σχηματίζουν έναν σταυρό. Στη συνέχεια, τοποθετούμε στη μέση έναν φακό και ξεκινάμε να το περιστρέφουμε όπως κινούνται οι δείκτες του ρολογιού, δηλαδή δεξιόστροφα.
Τι παρατηρούμε;

★ Όσο πιο κοντά είναι η Γη στον Ήλιο, τόσο πιο ζεστός είναι ο καιρός.

Ας φτιάξουμε ένα παζλ!

Τι έμαθα σε αυτήν την ενότητα;

Τι νέο έμαθες σήμερα που δεν το γνώριζες;

Έμαθα να συνδέω γιορτές με την εποχή στην οποία ανήκουν.

Κι εγώ έμαθα να επιλέγω τη σωστη ενδυμασία σε σχέση με την εποχή και τον καιρό.

Ας θυμηθούμε τι μάθαμε!

Ο καιρός μιας περιοχής μπορεί να διαφέρει από μέρα σε μέρα. Πολλές φορές μπορεί να αλλάξει ακόμη και την ίδια ημέρα. Η βροχή, ο ήλιος, το χαλάζι, το χιόνι και ο αέρας είναι κάποια από τα καιρικά φαινόμενα που παρατηρούμε σε έναν τόπο.
Ο χρόνος χωρίζεται σε τέσσερις εποχές: το φθινόπωρο, τον χειμώνα, την άνοιξη και το καλοκαίρι.
Χρησιμοποιούμε διαφορετικά ρούχα για να προστατευόμαστε από τον καιρό. Σε διαφορετικές εποχές παρατηρούμε διαφορές στον καιρό κάθε περιοχής. Κάθε εποχή έχει διαφορετικές γιορτές και ξεχωριστές ημέρες.

ΓΛΩΣΣΑΡΙ

Φαινόμενο: κάτι που συμβαίνει ή εμφανίζεται στον κόσμο γύρω μας και μπορούμε να το παρατηρήσουμε με τις αισθήσεις μας.

Ζωή και οικοσυστήματα

Ζώα και φυτά – Βιοποικιλότητα

Θεματική Ενότητα

Ζώα και φυτά – Βιοποικιλότητα

Σε αυτήν την ενότητα:

- ***Θα αναγνωρίσουμε τις διαφορές ζώων και φυτών και τα χαρακτηριστικά τους.***
- ***Θα ανακαλύψουμε ζώα και τα φυτά του τόπου μας.***
- ***Θα ανακαλύψουμε τη σημασία των ζώων και των φυτών στη ζωή του ανθρώπου.***
- ***Θα περιγράψουμε βασικά μέρη του ανθρώπινου σώματος.***

ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. *Μπορούμε να δημιουργήσουμε ένα έργο τέχνης στο οποίο να φαίνονται τα χαρακτηριστικά ενός ζώου κι ενός φυτού της περιοχής μας;*
2. *Μπορούμε να αναζητήσουμε στην περιοχή μας διαφορετικά είδη μιας οικογένειας ζώων και φυτών και να φτιάξουμε τον δικό μας οδηγό με φωτογραφίες, περιγράφοντας τα χαρακτηριστικά τους;*
3. *Μπορούμε να δημιουργήσουμε με χρώματα και εικόνες μια αφίσα για να παρουσιάσουμε στην τάξη τη σημασία των ζώων και ότι πρέπει να τα προστατεύουμε;*
4. *Μπορούμε να φτιάξουμε το δικό μας μικρό βιβλίο (lapbook) με τα βασικά μέρη του ανθρώπου, πληροφορίες και εικόνες;*

Λέξεις - κλειδιά

φυτά, μέρη φυτών, ρίζα, μίσχος, άνθος, στήμονες, φύλλα, πτηνά, θηλαστικά, ψάρια, ερπετά, έντομα, κεφάλι, ουρά, μουστάκια, φροντίδα, προστασία, είδος, διαφορετικότητα, πόδια, χέρια, σώμα, ύψος, φυλή, ήπειρος, γλώσσα

1. Ζωντανοί οργανισμοί – Φυτά

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

Έχουμε αναρωτηθεί πόσα διαφορετικά είδη ζωντανών οργανισμών, δηλαδή φυτών και ζώων, υπάρχουν γύρω μας; Γνωρίζουμε τι είναι τα φυτά;

★ Τα φυτά είναι ζωντανοί οργανισμοί που φυτρώνουν στη γη, στο νερό ή σε άλλες περιοχές. Υπάρχουν μικρά φυτά (πόες), μεσαία φυτά (θάμνοι) και μεγάλα φυτά (δέντρα).

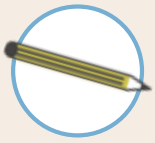

Γράφουμε δίπλα σε κάθε εικόνα **Π** για τις πόες, **Θ** για τους θάμνους και **Δ** για τα δέντρα.

Ας δούμε ένα φυτολόγιο!

Τα φυτά είναι πολύ σημαντικά για τη ζωή μας!

Γιατί, Γούλφι, είναι τόσο σημαντικά;

Μας δίνουν οξυγόνο, καθαρίζουν την ατμόσφαιρα και ομορφαίνουν τη ζωή μας και τον τόπο μας!

Ψάχνω και βρίσκω

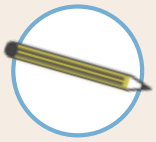

Γράφουμε ή σχεδιάζουμε τα φυτά, δηλαδή, τις πόες, τους θάμνους ή τα δέντρα, που υπάρχουν κοντά στο σχολείο και στο σπίτι μας.

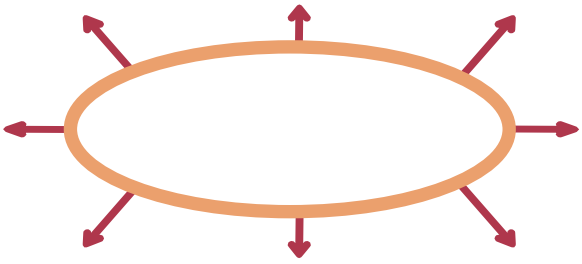

★ Γύρω από το σχολείο και το σπίτι μας παρατηρούμε διάφορα φυτά, όπως πόες, θάμνους και δέντρα.

★ Στην εξοχή, όμως, τα φυτά είναι περισσότερα.

★ Κάθε εποχή τα φυτά αλλάζουν. Γιατί συμβαίνει αυτό;

Ας βγούμε στην αυλή του σχολείου μας και ας παρατηρήσουμε τα φυτά που υπάρχουν.

Τα φυτά φτιάχνουν μόνα τους την τροφή τους χρησιμοποιώντας τον Ήλιο!

Και το νερό τα βοηθάει να μεγαλώσουν, αλλά και το χώμα στο οποίο βρίσκονται.

Σκέφτομαι και καταλαβαίνω

Ας παρατηρήσουμε τις εικόνες στην επόμενη σελίδα. Ποιες είναι οι ομοιότητες και ποιες οι διαφορές τους;

πόα

δέντρο

θάμνος

★ Τώρα γνωρίζουμε ότι υπάρχουν διαφορετικά είδη φυτών.

Μπορούμε να παρατηρήσουμε τα φυτά της περιοχής μας και να καταλάβουμε αν είναι πόες, θάμνοι ή δέντρα;
Ας δικαιολογήσουμε τη γνώμη μας.

Κυκλώνουμε το σωστό:

1. Η παπαρούνα είναι:
α. πόα **β.** θάμνος **γ.** δέντρο

2. Η μηλιά είναι:
α. πόα **β.** θάμνος **γ.** δέντρο

3. Το δεντρολίβανο είναι:
α. πόα **β.** θάμνος **γ.** δέντρο

4. Η λεμονιά είναι:
α. πόα **β.** θάμνος **γ.** δέντρο

Ας παίξουμε με τα είδη των φυτών

Δραστηριότητα

Συμπληρώνουμε τα κενά.

α. Η τουλίπα είναι .....

β. Η καρυδιά είναι .....

γ. Η λεβάντα είναι .....

2. Τα μέρη των φυτών και τα χαρακτηριστικά τους

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

Τι είναι αυτό που κρατάς, Μπέρι;

Αυτό ονομάζεται μεγεθυντικός φακός. Είναι ένα επιστημονικό εργαλείο που σε βοηθά να παρατηρήσεις πιο προσεκτικά τα πράγματα γύρω σου!

Ας αναζητήσουμε φύλλα ή φυτά από την αυλή του σχολείου μας κι ας τα εξετάσουμε με τη βοήθεια ενός μεγεθυντικού φακού. Στη συνέχεια, ας τα τοποθετήσουμε σε διαφορετικές κατηγορίες χρησιμοποιώντας όποιο χαρακτηριστικό θέλουμε. Τι παρατηρούμε;

Ψάχνω και βρίσκω

Κάθε περιοχή έχει τα δικά της λουλούδια!

Για ποιο δέντρο ή λουλούδι είναι διάσημη η δική μας περιοχή;

Άγριες Τουλίπες Χίου

Ας μάθουμε για τις Λαλάδες, τις σπάνιες τουλίπες της Χίου!

Μαζί με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές μας ας βγούμε στην αυλή του σχολείου και χρησιμοποιώντας μεγεθυντικούς φακούς ας προσπαθήσουμε να συγκεντρώσσουμε πεσμένα φύλλα για να τα παρατηρήσουμε καλύτερα.

Στη συνέχεια, ας κολλήσουμε ένα από τα φύλλα παρακάτω και ας αντιστοιχίσουμε τα μέρη του φύλλου που διαλέξαμε.

μίσχος

κύρια νεύρωση

έλασμα

βάση

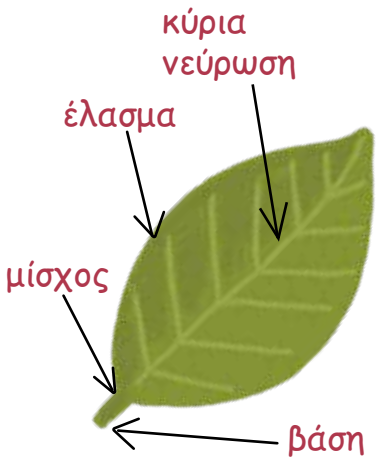

Μπορούμε, αν θέλουμε, να φυτέψουμε τους δικούς μας καρπούς, ώστε να μεγαλώσουμε το δικό μας φυτό!

Αντιστοιχίζουμε τα μέρη του σχεδίου αριστερά με τα μέρη του φυτού της εικόνας δεξιά.

Σχεδιάζουμε το δικό μας φυτό!

Αντιστοιχίζουμε τα μέρη των λουλουδιών με τις σωστές λέξεις.

Ρίζα Πέταλα Φύλλα Στήμονες

Σκέφτομαι και καταλαβαίνω

★ Τώρα μπορούμε να εντοπίσουμε τα μέρη ενός φυτού.
Ένα φυτό αποτελείται από τις ρίζες, τον μίσχο, τα φύλλα και το άνθος.

Κυκλώνουμε το σωστό.

1. Στην εικόνα παρατηρούμε...

α. το άνθος **β.** τη ρίζα **γ.** τα φύλλα

2. Στην εικόνα παρατηρούμε...

α. το άνθος **β.** τη ρίζα **γ.** τα φύλλα

3. Στην εικόνα παρατηρούμε...

α. το άνθος **β.** τη ρίζα **γ.** τα φύλλα

Δραστηριότητα

Ας λύσουμε το κρυπτόλεξο!

(άνθος, ρίζα, φύλλα, μίσχος, πέταλα)

Φ	Ω	Λ	Ι	Ρ	Ε	Γ	Δ
Υ	Γ	Φ	Τ	Ι	Ν	Μ	Α
Λ	Ξ	Γ	Ξ	Ζ	Μ	Ι	Ν
Λ	Ε	Ρ	Ι	Α	Α	Σ	Θ
Α	Β	Γ	Ρ	Ν	Χ	Χ	Ο
Π	Ε	Τ	Α	Λ	Α	Ο	Σ
Ρ	Ω	Ξ	Ε	Λ	Ν	Σ	Τ

3. Τα είδη των ζώων και οι οικογένειες των ζώων

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

Γούλφι, εμείς είμαστε ζώα κι έχουμε διαφορετικά χαρακτηριστικά!

Έχεις δίκιο, εγώ είμαι λύκος και ζω σε ομάδες, δηλαδή αγέλες, κι έχω ξεχωριστά χαρακτηριστικά!

Κι εγώ είμαι αρκούδα, από την οικογένεια των καφέ αρκούδων που ζουν στα ευρωπαϊκά βουνά. Υπάρχουν όμως και άλλες αρκούδες!

Γνωρίζουμε άλλα ζώα;
Σημειώνουμε διαφορετικά ζώα που ζουν στην περιοχή μας στο παρακάτω σχήμα.

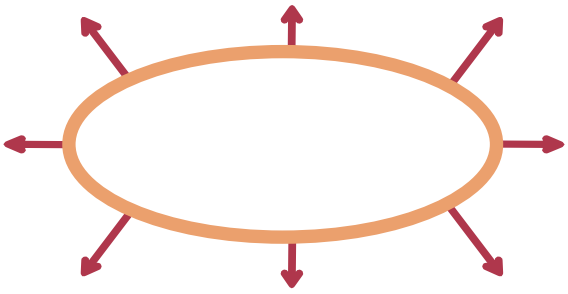

Ψάχνω και βρίσκω

Ας παίξουμε!

Τα ζώα επιλέγουν διαφορετικά μέρη για να ζήσουν ανάλογα με τα χαρακτηριστικά τους. Αντιστοιχίζουμε κάθε ζώο με το περιβάλλον του.

Μπορούμε να καταλάβουμε ποιο ζώο παριστάνει το αγόρι;

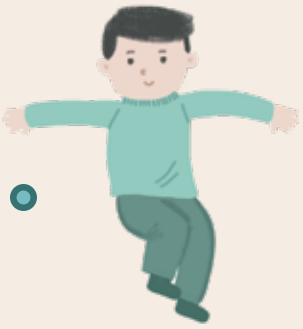

Ας βρούμε το σπίτι τους!

Αντιστοιχίζουμε τα ζώα με την οικογένεια που ανήκουν.

θηλαστικά* | πτηνά* | ψάρια | έντομα* | ερπετά*

Σε κάθε τόπο ζουν διαφορετικά ζώα. Στην Ελλάδα ζουν:

.....

Ας κάνουμε και αυτήν τη δραστηριότητα!

Σκέφτομαι και καταλαβαίνω

Τα ζώα ανάλογα με τα χαρακτηριστικά τους χωρίζονται σε διαφορετικές κατηγορίες (είδη)!

Εσύ κι εγώ, Μπέρι, δεν είμαστε στην ίδια οικογένεια;

Φυσικά και είμαστε! Είμαστε θηλαστικά. Υπάρχουν, όμως, πτηνά και ψάρια.

Κυκλώνουμε το σωστό:

1. Οι αρκούδες είναι:
α. θηλαστικά **β.** ψάρια **γ.** πτηνά

2. Οι κουκουβάγιες είναι:
α. θηλαστικά **β.** ψάρια **γ.** πτηνά

3. Οι καρχαρίες είναι:
α. θηλαστικά **β.** ψάρια **γ.** πτηνά

Δραστηριότητα

Ας λύσουμε το κρυπτόλεξο!
(φτερά, τρίχωμα, λέπια, πόδια, θηλαστικά)

Φ	Τ	Ε	Ρ	Α	Ε	Γ	Δ	Τ
Υ	Γ	Φ	Τ	Ι	Ν	Μ	Α	Ρ
Η	Ξ	Γ	Ξ	Ζ	Μ	Ι	Ν	Ι
Λ	Ε	Π	Ι	Α	Δ	Σ	Θ	Χ
Α	Ε	Π	Ο	Δ	Ι	Α	Ο	Ω
Ρ	Ω	Λ	Η	Α	Λ	Σ	Τ	Μ
Θ	Η	Λ	Α	Σ	Τ	Ι	Κ	Α

4. Τα μέρη του σώματος των ζώων

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

Η μουσούδα μου δυνατή και η γούνα μου καφετή, όρθια μπορώ να σηκωθώ και νύχια δυνατά έχω εγώ! Τι είμαι;

Ας μαντέψουμε τους ήχους των ζώων!

Μπορούμε να περιγράψουμε τα χαρακτηριστικά των ζώων που γνωρίζουμε;

Ψάχνω και βρίσκω

Παρατηρούμε τις εικόνες και συμπληρώνουμε τον πίνακα με τα μέρη των ζώων.

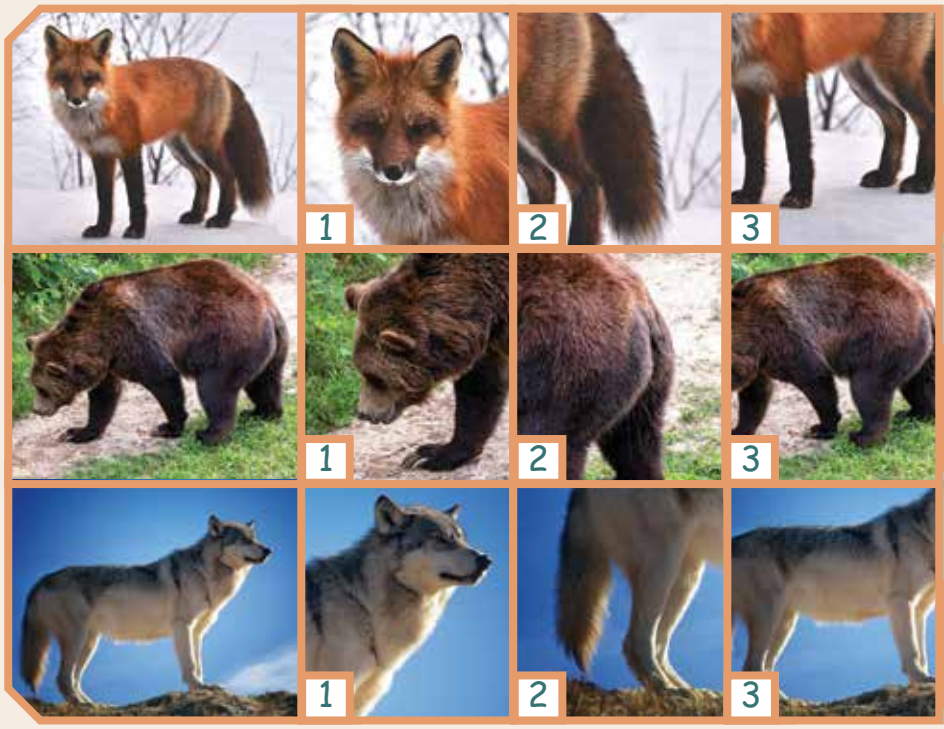

Είμαι η .....

Μέρη του σώματος

1 .....
2 .....
3 .....

Είμαι η .....

Μέρη του σώματος

1 .....
2 .....
3 .....

Είμαι ο .....

Μέρη του σώματος

1 .....
2 .....
3 .....

Γούλφι, εσύ κι εγώ όπως είπαμε πριν είμαστε θηλαστικά.

Αυτό σημαίνει ότι μοιάζουμε πολύ!

Πράγματι, έχουμε και οι δυο κεφάλι με αυτιά αρκετά μυτερά, δυνατές μουσούδες που βοηθούν την καλή μας όσφρηση και τέσσερα πόδια και ουρά.

Η δική μου ουρά είναι πολύ μεγάλη. Η δική σου είναι;

Ας κοιτάξουμε προσεκτικά τις εικόνες που δείχνουν ζώα της οικογένειας του Γούλφι και της Μπέρι.
Μπορούμε να περιγράψουμε τα χαρακτηριστικά τους;

Οι λύκοι έχουν

.....
.....
.....
.....

Οι αρκούδες έχουν

.....
.....
.....
.....

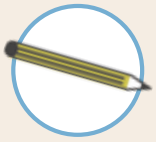

Τι ζώα είναι ο Γούλφι και η Μπέρι;
Αντιστοιχίζουμε τις φωτογραφίες με τις εικόνες.

Σκέφτομαι και καταλαβαίνω

★ Τώρα ξέρουμε ότι το σώμα των ζώων αποτελείται από διαφορετικά μέρη.
★ Τα πόδια βοηθούν τα ζώα να μετακινηθούν και να περπατήσουν.
★ Τα φτερά βοηθούν τα πτηνά να πετάξουν.
★ Η ουρά βοηθάει τα ζώα να διατηρήσουν την ισορροπία τους και να προφυλαχθούν.

Κυκλώνουμε το σωστό:

1. Οι αρκούδες και οι λύκοι έχουν… **α.** 4 πόδια **β.** λέπια **γ.** φτερά
2. Τα πουλιά έχουν… **α.** 4 πόδια **β.** λέπια **γ.** φτερά
3. Τα ψάρια έχουν… **α.** 4 πόδια **β.** λέπια **γ.** φτερά

Δραστηριότητα

Γράφουμε την οικογένεια του ζώου που βλέπουμε.

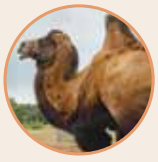
1. **Θ**.....

2. **Ε**.....

3. **Π**.....

4. **Έ**.....

5. **Ψ**.....

Ας κάνουμε και αυτήν τη δραστηριότητα

5. Η σχέση του ανθρώπου με τα ζώα

Ας κάνουμε κάτι για αρχή…

Είναι σωστό να φροντίζουμε τα ζώα!

Έχεις δίκιο, Μπέρι! Όσο φροντίζουμε τα ζώα τόσο πιο όμορφα ζούμε!

Για εμάς τις αρκούδες υπάρχει η οργάνωση του Αρκτούρου που φροντίζει για την ασφάλειά μας.

Κι εμάς μας προσέχει ο Αρκτούρος!

★ Ο Αρκτούρος, η WWF και άλλοι οργανισμοί φροντίζουν τα ζώα του τόπου μας και του κόσμου. Έχουμε δει τις εικόνες αυτών των οργανισμών;

Ποια ζώα προστατεύουν οι παραπάνω οργανισμοί; Γνωρίζουμε κάποιους άλλους οργανισμούς στην Ελλάδα ή τον κόσμο;

Ψάχνω και βρίσκω

Ας παρατηρήσουμε τις εικόνες.
Μπορούμε να περιγράψουμε τι έχει συμβεί;

Ας κάνουμε το παζλ!

★ Είναι πολύ σημαντικό να αναγνωρίζουμε πότε ένα ζώο χρειάζεται βοήθεια. Οι άνθρωποι πρέπει να προστατεύουν τα ζώα και να φροντίζουν για την ασφάλειά τους.

Ας βοηθήσουμε και εμείς!

Τι συνέβη μετά; Ζωγραφίζουμε σε ένα χαρτί τη συνέχεια της ιστορίας που δείχνουν οι φωτογραφίες της προηγούμενης σελίδας.

Σκέφτομαι και καταλαβαίνω

Τώρα ξέρω ότι πρέπει να προστατεύουμε τα ζώα!

Κι εγώ γνωρίζω πού μπορώ να απευθυνθώ για να προσφέρω βοήθεια σε κακοποιημένα ζώα!

Η φροντίδα και η προστασία των ζώων είναι πολύ σημαντική για τη ζωή μας!

Συμπληρώνουμε: (φροντίδα, νερό, προστατεύουμε)

Τα ζώα χρειάζονται τροφή και ..... για να είναι υγιή.

Χρειάζονται ..... και αγάπη.

Πρέπει να ..... τα ζώα που έχουν ανάγκη.

Δραστηριότητα

Ας λύσουμε το κρυπτόλεξο!
(ζώα, φαγητό, χελώνα, βοήθεια, ασφάλεια)

Φ	Α	Γ	Η	Τ	Ο	Χ	Ζ	Ω	Α	Ρ	Ι	Α	Ρ
Τ	Γ	Φ	Τ	Υ	Ν	Γ	Ο	Ν	Ε	Ρ	Ο	Ο	Δ
Β	Ο	Η	Θ	Ε	Ι	Α	Δ	Α	Π	Υ	Ω	Ο	Φ
Γ	Α	Σ	Φ	Α	Λ	Ε	Ι	Α	Ω	Λ	Μ	Α	Α
Ν	Ε	Ρ	Χ	Ι	Α	Ο	Χ	Ε	Λ	Ω	Ν	Α	Ρ

6. Βιοποικιλότητα: Ζώα και φυτά

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

Μπέρι, έβαψες τη γούνα σου;

Όχι, Γούλφι, είναι μια αρκούδα διαφορετική από εμένα. Είναι, όμως, αρκούδα και αυτή!

★ Η ποικιλία των οργανισμών ενός τόπου, που λέγεται βιοποικιλότητα, συμπεριλαμβάνει τα φυτά και τα ζώα, όπως και τον ίδιο τον άνθρωπο.

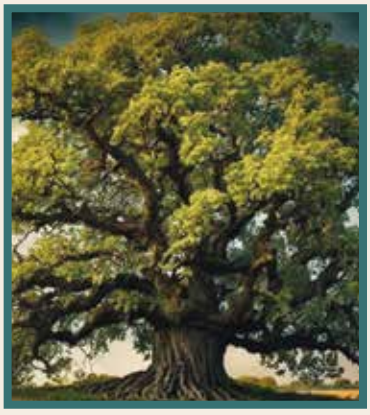

Τι παρατηρούμε στις εικόνες; Γιατί είναι σημαντικό να έχουμε πολλά διαφορετικά είδη ζώων και φυτών στη φύση;

★ Όλα τα ζώα και τα φυτά έχουν οικογένειες.

Ψάχνω και βρίσκω

Οι γλάροι στον Πειραιά έχουν αυξηθεί, άρχισαν να τρώνε περισσότερο φαγητό και τα πουλιά της αυλής μας δεν μπορούν να επιβιώσουν. Ας προσπαθήσουμε να βοηθήσουμε τα πουλιά της αυλής του σχολείου να επιβιώσουν και να γεννήσουν τα αυγά τους.

Γιατί συμβαίνει αυτό; Τι μπορούμε να κάνουμε για να βοηθήσουμε τα μικρότερα πουλιά;

Σκέφτομαι και καταλαβαίνω

Βάζουμε τις λέξης της παρένθεσης στα κενά:
(φαγητό, προστατέψουν, φωλιές, καταστρέφουν, πουλιών).

Στο Πόρτο της Πορτογαλίας, λόγω της ύπαρξης γλάρων, οι ..... των πουλιών καταστρέφονται. Οι γλάροι ψάχνουν για ..... και πολλές φορές ..... τις φωλιές των μικρότερων ..... Οι περιβαλλοντικές ομάδες της Πορτογαλίας έφτιαξαν ένα τηλεοπτικό σποτ για να ..... τα πουλιά.

Ας λύσουμε το κρυπτόλεξο!
(ταΐστρα, σπόροι, φωλιά, δέντρο, γλάρος, νερό).

Τ	Φ	Ω	Λ	Ι	Α	Ε	Γ	Δ
Α	Σ	Π	Ο	Ρ	Ο	Ι	Λ	Ε
Ϊ	Α	Ξ	Γ	Ξ	Ζ	Μ	Α	Ν
Σ	Χ	Β	Α	Ε	Ν	Θ	Ρ	Τ
Τ	Σ	Ε	Λ	Η	Θ	Α	Ο	Ρ
Ρ	Τ	Ν	Ε	Ρ	Ο	Δ	Σ	Ο
Α	Ρ	Ω	Λ	Η	Α	Λ	Θ	Τ

Αντιστοιχίζουμε τα ζώα με τα μικρά τους:

7. Τα μέρη του ανθρώπινου σώματος

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

Τι παρατηρούμε; Ποια είναι τα χαρακτηριστικά των παιδιών; Μοιάζουν μεταξύ τους;
Ας παίξουμε ένα παιχνίδι: Ποιο παιδάκι είναι πίσω από το «τοιχάκι»;

Τοποθετούμε δυο καρέκλες στο κέντρο της τάξης.
Πάνω τους στερεώνουμε ένα σεντόνι. Επιλέγουμε ένα παιδί που κλείνει τα μάτια του. Πίσω από το σεντόνι κρύβεται ένα άλλο παιδί. Στη συνέχεια, προσπαθούμε να περιγράψουμε στο παιδί που είχε κλείσει τα μάτια τα χαρακτηριστικά του παιδιού. Μιλάμε για το ύψος του, το χρώμα των μαλλιών του, εάν είναι κορίτσι ή αγόρι. Μόλις το παιδί ανακαλύψει ποιος κρύβεται πίσω από το «τοιχάκι», το παιχνίδι συνεχίζεται με άλλους παίχτες.

Ψάχνω και βρίσκω

Μπέρι, ποια είναι τα χαρακτηριστικά του σώματος των παιδιών;

Έχουν κεφάλι, πόδια και χέρια, αυτιά, όμως δεν έχουν ουρά!

Όπως κι εμείς, έτσι και τα παιδιά έχουν διαφορετικά χαρακτηριστικά!

Ποια είναι τα δικά μας χαρακτηριστικά; Σχεδιάζουμε τον εαυτό μας και φτιάχνουμε τη δική μας ταυτότητα, η οποία βρίσκεται στις τελευταίες σελίδες του βιβλίου.

Παλάμες ίδιες και διαφορετικές.
Μαζί με τον διπλανό / τη διπλανή μας ενώνουμε τις παλάμες μας.
Ποιος / ποια έχει μεγαλύτερη παλάμη;

Ας βρούμε τις διαφορές!

Μοιάζουμε μεταξύ μας, όμως ο καθένας έχει τα δικά του μοναδικά χαρακτηριστικά!

Ο Μαγικός Καθρέφτης

Χρησιμοποιούμε έναν καθρέφτη για να παρατηρήσουμε τα χαρακτηριστικά μας και, στη συνέχεια, παίζουμε το παιχνίδι του καθρέφτη με κάποιον συμμαθητή / κάποια συμμαθήτριά μας. Το ένα παιδί θα κάνει κινήσεις και το άλλο θα τις μιμείται σαν καθρέφτης.

Πλάκα δεν έχει;

Τοποθετούμε με τους συμμαθητές / τις συμμαθήτριές μας σε καρτέλες τα μέρη του σώματος. Στη συνέχεια, σε χαρτί του μέτρου κάνουμε το περίγραμμα ενός κοριτσιού κι ενός αγοριού. Τοποθετούμε τις καρτέλες στα μέρη των σωμάτων που δημιουργήσαμε. Τι παρατηρούμε;

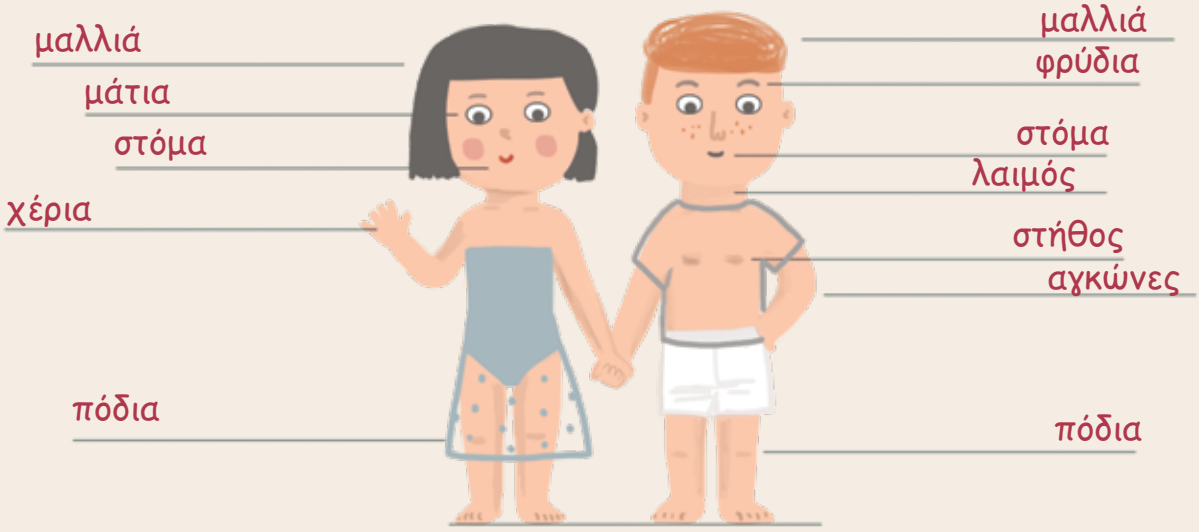

Ας κάνουμε και αυτήν τη δραστηριότητα

Σκέφτομαι και καταλαβαίνω

Τώρα γνωρίζω τα διαφορετικά μέρη του ανθρώπινου σώματος!

Το σώμα μου έχει χέρια, πόδια, κεφάλι, κορμό και όλα μαζί αποτελούν το σώμα μου.

Κυκλώνουμε το σωστό.

1. Το σώμα μας στηρίζεται…

α. στα χέρια **β.** στα πόδια **γ.** στο κεφάλι

2. Στον λαιμό μας στηρίζεται / στηρίζονται…

α. τα χέρια **β.** τα πόδια **γ.** το κεφάλι

3. Μπορούμε να κρατήσουμε και να σηκώσουμε αντικείμενα με…

α. τα χέρια **β.** τα πόδια **γ.** το κεφάλι

Δραστηριότητες

Ας λύσουμε το κρυπτόλεξο!

(γόνατο, πόδια, χέρια, κεφάλι, μαλλιά)

Φ	Γ	Ο	Ν	Α	Τ	Ο	Π	Χ	Ε	Ρ	Ι	Α	Σ
Τ	Γ	Φ	Τ	Υ	Ν	Γ	Ο	Λ	Θ	Τ	Σ	Ο	Δ
Α	Ξ	Γ	Σ	Ζ	Μ	Ρ	Δ	Α	Π	Υ	Ω	Ο	Φ
Γ	Κ	Λ	Ω	Σ	Δ	Ρ	Ι	Ρ	Ω	Λ	Μ	Α	Α
Μ	Α	Λ	Λ	Ι	Α	Ο	Α	Κ	Ε	Φ	Α	Λ	Ι

Αντιστοιχίζουμε τα μέρη του σώματος στο σώμα του κάθε παιδιού.

παλάμη

στόμα

αυτί

αγκώνας

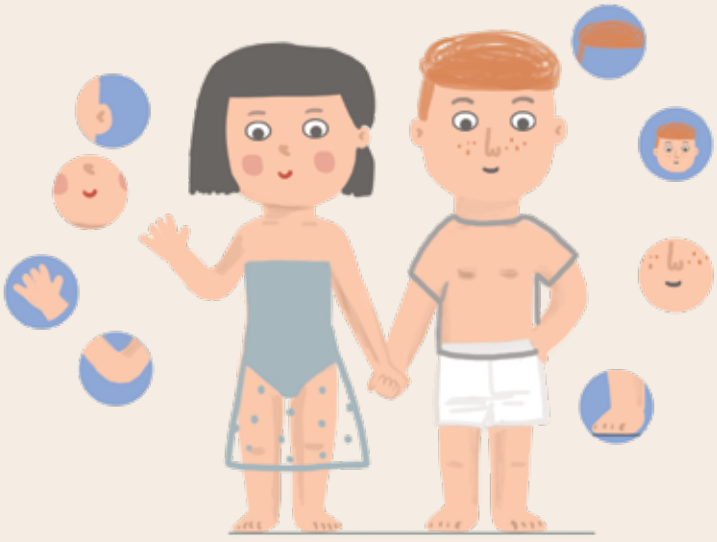

μύτη

μαλλιά

πόδι

κεφάλι

8. Βιοποικιλότητα και άνθρωποι

Ας κάνουμε κάτι για αρχή...

Αντιστοιχίζουμε τα παιδιά με τις ηπείρους από τις οποίες προέρχονται.

★ Οι άνθρωποι σε όλο τον κόσμο είναι διαφορετικοί!
Έχουν διαφορετικό χρώμα δέρματος, μαλλιά, ρούχα και συνήθειες.

Μπορούμε να χαιρετήσουμε κι εμείς στη γλώσσα μας; Σε ποιες άλλες γλώσσες μπορούμε να χαιρετήσουμε ή να πούμε καλημέρα;

Ψάχνω και βρίσκω

Φτιάχνουμε το δικό μας ανθρωπάκι.
Μπορούμε να φέρουμε κομμάτια από παλιά υφάσματα, κουμπιά και κορδέλες για φτιάξουμε το δικό μας ανθρωπάκι. Σε ποια χώρα θα μπορούσε να ζει; Και σε ποια ήπειρο; Γιατί πιστεύουμε ότι θα έμενε εκεί; Στις τελευταίες σελίδες του βιβλίου θα βρούμε το περίγραμμα του ανθρώπου.

Ας παίξουμε αυτό το παιχνίδι!

Σκέφτομαι και καταλαβαίνω

Συμπληρώνουμε τα κενά με τις λέξεις της παρένθεσης:
(γλώσσες, αγάπη, φαγητό, θρησκείες)
Οι άνθρωποι έχουν τις ίδιες ανάγκες: .....
ύπνο, νερό, ρούχα.
Όλοι οι άνθρωποι έχουν ανάγκη από .....
και φροντίδα. Τι κι αν μιλάνε διαφορετικές .....
και πιστεύουν σε διαφορετικές ..... ;
Όλοι είναι διαφορετικοί αλλά ίσοι!

Δραστηριότητες

Ας λύσουμε το κρυπτόλεξο!
(αγάπη, φαγητό, ρούχα, φίλοι, σπίτι, γλώσσα, θρησκεία)

Λ	Ξ	Π	Ο	Δ	Η	Γ	Λ	Ω	Σ	Σ	Α
Ε	Φ	Ε	Ρ	Ι	Μ	Π	Ο	Τ	Γ	Φ	Σ
Φ	Α	Γ	Η	Τ	Ο	Ρ	Ν	Ι	Η	Ι	Π
Ν	Ρ	Ο	Υ	Χ	Α	Λ	Α	Ν	Ο	Λ	Ι
Ο	Η	Ξ	Λ	Ε	Θ	Ξ	Μ	Ω	Δ	Ο	Τ
Θ	Ρ	Η	Σ	Κ	Ε	Ι	Α	Ο	Π	Ι	Ι

STEM

Ας προσπαθήσουμε με τα χέρια μας να δημιουργήσουμε τη σκιά των ζώων της εικόνας. Θα χρειαστούμε έναν φακό ή ένα φωτιστικό γραφείου.

STEM

Οι μαθητές ενός σχολείου στον Πειραιά αποφάσισαν να φτιάξουν ταΐστρες με διαφορετικά υλικά.

Ας φτιάξουμε και εμείς με την ομάδα μας τις δικές μας ταΐστρες! Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τα εξής υλικά: γλωσσοπίεστρα, χαρτόνια, ψαλίδια, κόλλα, πλαστελίνη, φύλλα, κλαδάκια, σπόρους για πουλιά και μέλι.

Ας δούμε εδώ πώς φτιάχνεται μία ταΐστρα

Τι έμαθα σε αυτήν την ενότητα;

Έμαθα ποιες είναι οι διαφορές των ζώων και των φυτών, αλλά και τα χαρακτηριστικά τους. Εσύ έμαθες τα ζώα και τα φυτά του τόπου μας;

Ναι! Και έμαθα πόσο σημαντικά είναι τα ζώα και τα φυτά στη ζωή του ανθρώπου και ποια είναι τα βασικά μέρη του ανθρώπινου σώματος.

Ας θυμηθούμε τι μάθαμε!

Η βιοποικιλότητα, δηλαδή η ποικιλία των οργανισμών ενός τόπου, επηρεάζει τα φυτά και τα ζώα, όπως και τον ίδιο τον άνθρωπο. Είναι πολύ σημαντικό να αναγνωρίζουμε τα μέρη ενός φυτού, τα βασικά μέρη ενός ζώου, αλλά και τα μέρη του ανθρώπινου σώματος. Όλοι οι οργανισμοί έχουν ομοιότητες και διαφορές. Σε διαφορετικές περιοχές συναντάμε διαφορετικά φυτά και ζώα. Αλλά και οι άνθρωποι έχουν διαφορετικά χαρακτηριστικά σε κάθε τόπο. Είναι πολύ σημαντικό να προστατεύουμε τα ζώα κάθε τόπου και να μάθουμε να εντοπίζουμε σημάδια κακοποίησης ζώων.

ΓΛΩΣΣΑΡΙ

Έντομα: οι οργανισμοί που δεν έχουν σπονδυλική στήλη. **Ερπετά:** τα ζώα που κινούνται έρποντας. **Θηλαστικά:** τα ζώα που γεννούν μικρά. **Κονίτσιουα (ιαπωνικά):** Γεια σου. **Κόμο ες τας (ισπανικά):** Τι κάνεις; **Όλα (ισπανικά):** Γεια σου. **Πτηνά:** τα ζώα έχουν φτερά, ράμφος, δύο πόδια και συνήθως είναι ικανά να πετούν. Γεννούν αυγά και πολλά από αυτά έχουν την ικανότητα να κελαηδούν ή να τραγουδούν.

Χαρτοκοπτική

Σελίδα 12

Σελίδα 133

Γιος:

Χρώμα ματιών:

Χρώμα μαλλιών:

Σελίδα 105,
(συνέχεια στη σελίδα 143)

Σελίδα 93

Σελίδα 137

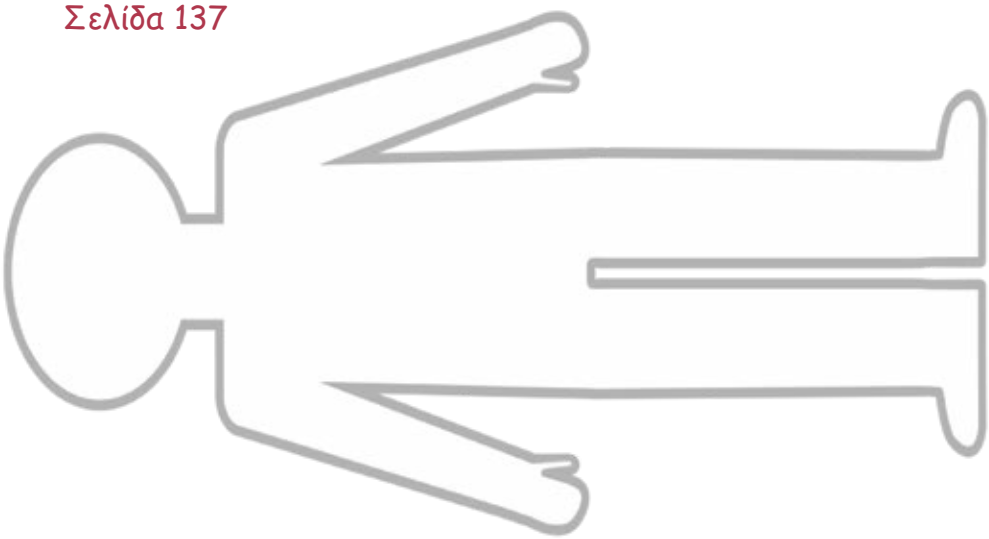

Σελίδες 32-33

Σελίδα 105
(συνέχεια από σελίδα 141)

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ
ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ
ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»